

**STAN SANITARNY I SYTUACJA
EPIDEMIOLOGICZNA
POWIATU CIESZYŃSKIEGO
W ROKU 2019**



Przekazuję raport „Ocena stanu sanitarno-epidemicznego powiatu cieszyńskiego w 2019 roku”. Dokument ten jest przygotowywany corocznie na podstawie danych, zebranych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Cieszynie.

Państwowa Inspekcja Sanitarna powołana jest do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego celem ochrony zdrowia przed niekorzystnym wpływem uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym zakaźnych i zawodowych. Realizując ustawowe obowiązki **objęto nadzorem 3795 obiektów**. Przeprowadzono **3799 kontroli sanitarnych**, **pobrano** do badań laboratoryjnych **4650 próbek** (badania laboratoryjne wykonywane w akredytowanych laboratoriach), **wydano 790 decyzji administracyjnych**, **nałożono 119 mandatów karnych na kwotę 16650 zł**. Uzyskane przez nas dane wykorzystywane są do działań na rzecz zachowania i poprawy zdrowia publicznego m.in. dzięki wprowadzaniu ich na bieżąco do krajowych i europejskich systemów zbierania danych.

Współpraca z organami samorządowymi, Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego, z Państwową Strażą Pożarną i Strażami Miejskimi oraz Komendą Powiatową Policji w znaczący sposób wpłynęła na zwiększenie efektywności działań podejmowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w zakresie poprawy zdrowia publicznego.

Informacje zawarte w niniejszym raporcie wskazują, że w 2019 roku bezpieczeństwo sanitarne mieszkańców powiatu cieszyńskiego pozostawało w dalszym ciągu na wysokim poziomie, a sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych była stabilna.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny

Piotr Przewdzin

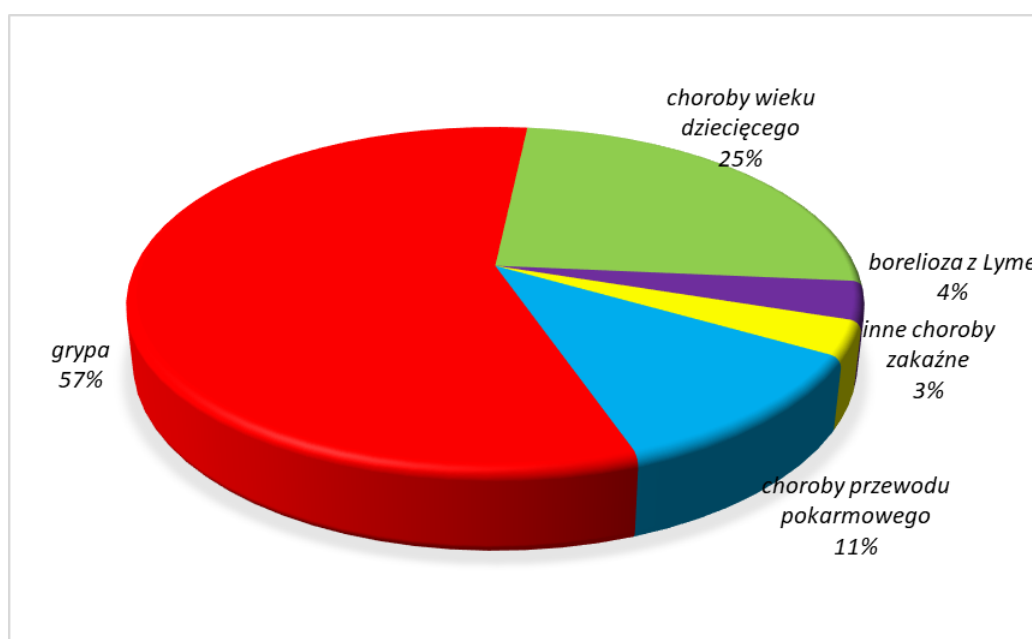
Spis treści

Bezpieczeństwo epidemiczne	2
Grypa	2
Choroby zakaźne przewodu pokarmowego	5
Borelioza.....	7
Wirusowe zapalenie wątroby.....	7
Gruźlica	8
Inwazyjna choroba meningokowa	8
HIV/AIDS.....	9
Szczepienia ochronne	9
Bezpieczeństwo żywności	11
Obiekty żywnościowo-żywnieniowe.....	11
Targowiska	14
Badanie żywności	15
Materiały do kontaktu z żywnością	16
Kontrola graniczna	17
Produkty kosmetyczne.....	18
Bezpieczeństwo wody	19
Bezpieczeństwo sanitarne w zakresie higieny komunalnej	28
Zakłady lecznicze	28
Stan sanitarny zakładów pracy	35
Bezpieczeństwo Dzieci i Młodzieży	37
Żłobki	38
Przedszkola.....	38
Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	44
Skargi, wnioski i interwencje	50
Oświata Zdrowotna	51

Bezpieczeństwo epidemiczne

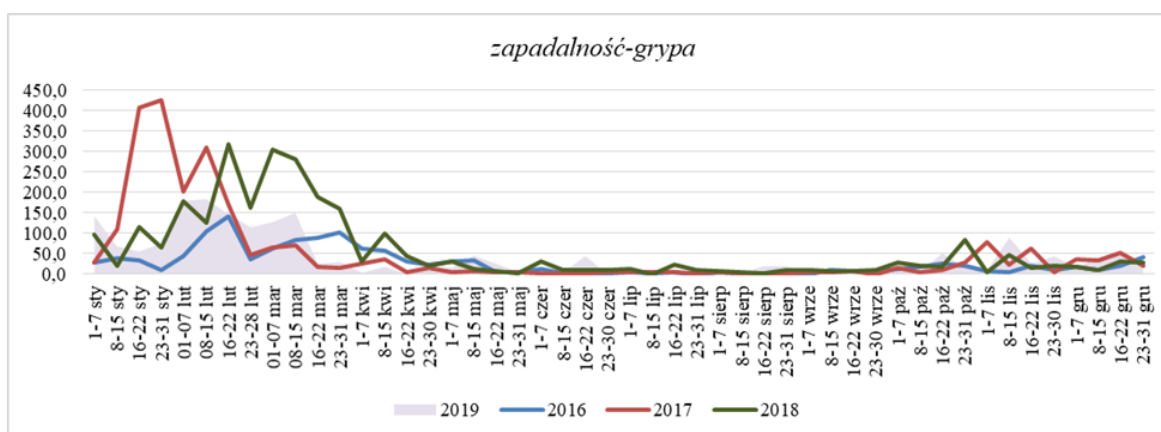
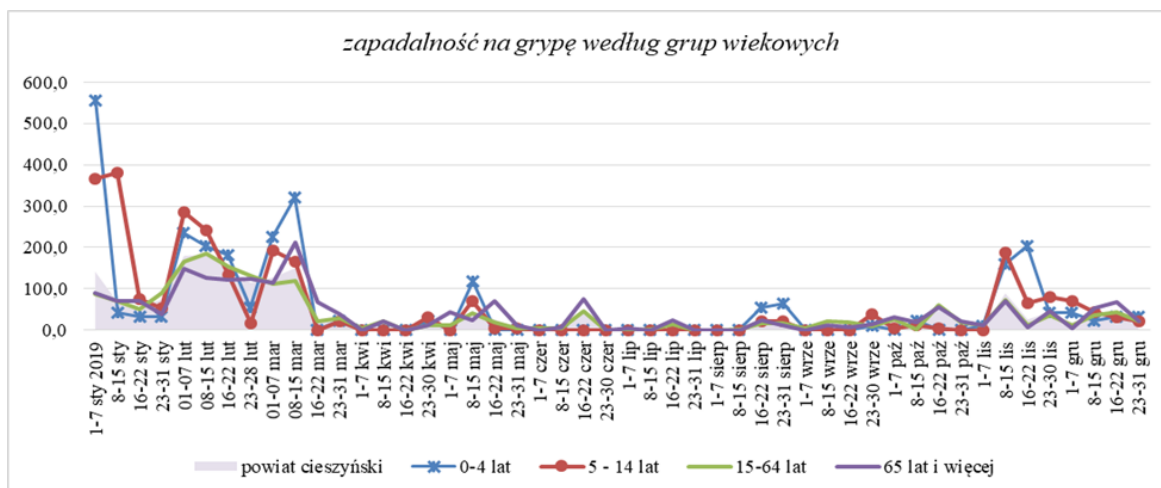
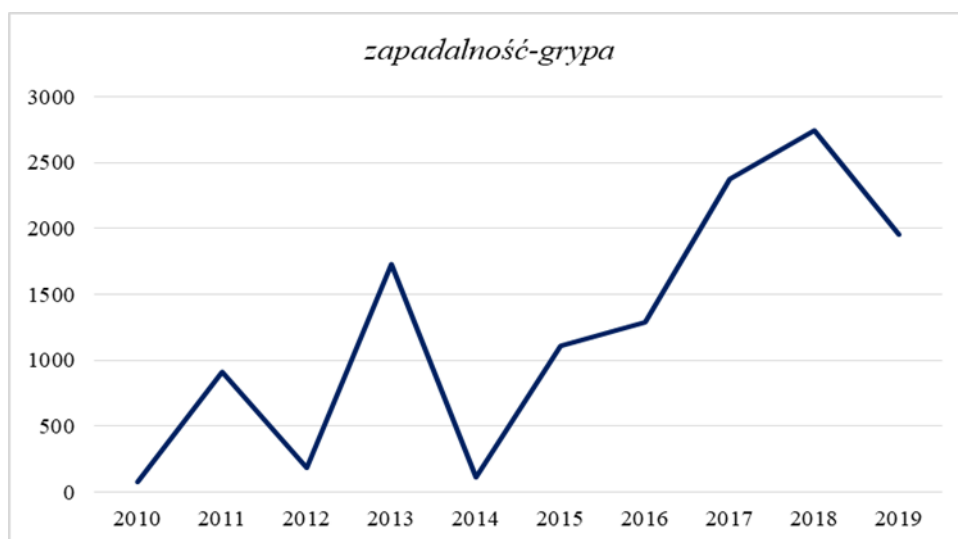
W 2019 roku zarejestrowano na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi 6119 zachorowań (2018–7602) na choroby zakaźne, w tym 350 chorych wymagało hospitalizacji (5,7% przypadków). Odnotowano 4 przypadki zgonu z powodu zakażeń i chorób zakaźnych (2 - zapalenie jelita cienkiego i grubego wywołane przez *Clostridium difficile*, 1-gruźlica potwierdzona mikroskopowym badaniem płwociny, 1-zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych pneumokokowe.

Podobnie jak w poprzednich latach najczęściej zgłaszanymi chorobami zakaźnymi były: grypa, choroby wieku dziecięcego (ospa wietrzna), choroby zakaźne przewodu pokarmowego oraz borelioza z Lyme.



Grypa

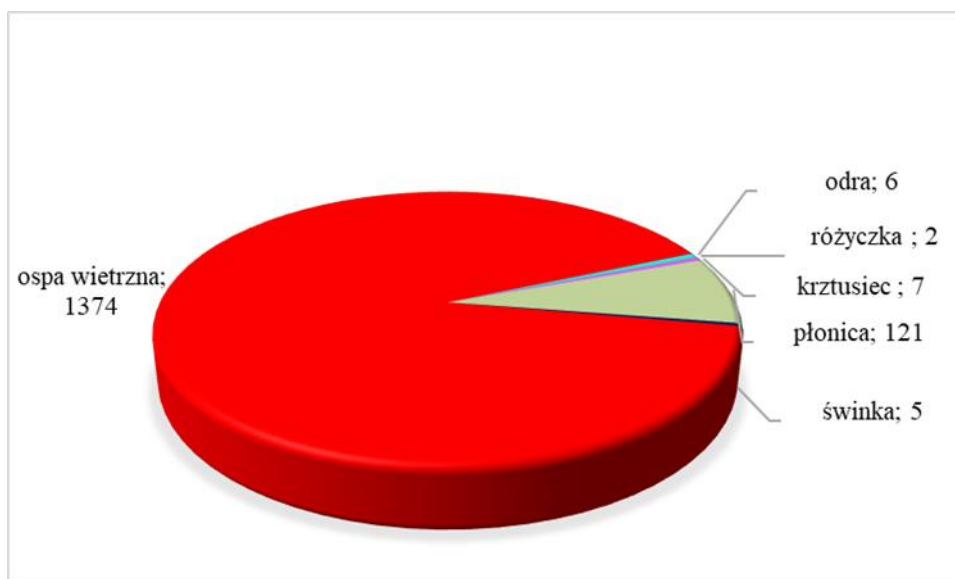
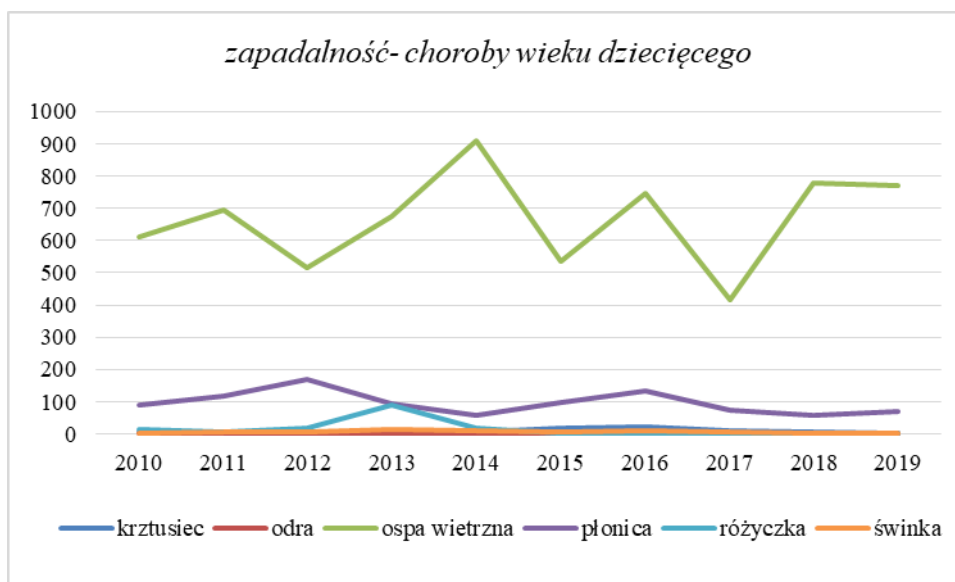
Po obserwowanym od 2014r. wzroście zapadalności na grypę nastąpił jej spadek. W 2019 zarejestrowano **3487** zachorowań (2018 – **4882**) przy zapadalności **1963/100tys.** (w 2018 2746/100 tys.), hospitalizacji wymagało 5 osób, u 7 chorych potwierdzono zakażenie wirusem grypy typu B.



W przypadku grypy szczepienia nie wpływają na ilość zachorowań, ponieważ od lat poziom wszczepienia wynosi około **2%**. W 2019 roku zaszczepiło się **3529** mieszkańców powiatu.

Choroby wieku dziecięcego

Z „chorób wieku dziecięcego” najczęściej zgłaszane są zachorowania na **ospę wietrzną** (91%) oraz **płonicę** (8%). Zachorowania na **krztusiec**, **świnke**, **odrę** i **różyczkę**, stanowią znikomą część rejestrowanych zachorowań. Niepokojący jest wzrost zachorowań na odrę.



Zapadalność na **ospę wietrzną**, mimo okresowych spadków, stale utrzymuje się na wysokim poziomie. Zapadalność tę można by zmniejszyć zwiększając wyszczepialność przeciwko tej chorobie, niewielu jednak rodziców korzysta z tej możliwości, w 2019 roku było to **tylko 207** osób (0,1%). Zanotowano minimalny spadek zachorowań na **ospę wietrzną**, w roku 2019 zarejestrowano **1374 przypadki**,

zapadalność **771/100tys.**(2018 – 1383), **nikt z chorych nie był szczepiony przeciwko ospie wietrznej.**

W przypadku zachorowań na **krztusiec** obserwowany jest **spadek** liczby przypadków. W 2019 roku zarejestrowano **7 zachorowań** , zapadalność 4/100tys. (2018-13), 3 osoby wymagały hospitalizacji.

Zachorowania na **plonicę** tak jak w przypadku ospy wietrznej podlegają okresowym wahaniom, (brak szczepionki przeciwko tej chorobie). W 2019 roku zarejestrowano **121 zachorowań** (2018-100) nieznaczny wzrost w stosunku do roku 2018, zapadalność **68/100 tys.**

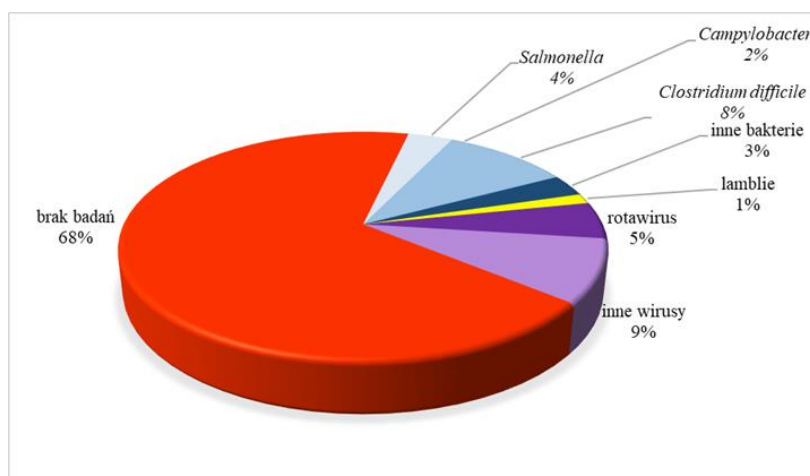
Od 2015 zapadalność na różyczkę utrzymuje się na niskim poziomie., w 2019r. wyniosła 1/100 tys., tak jak w roku poprzednim.

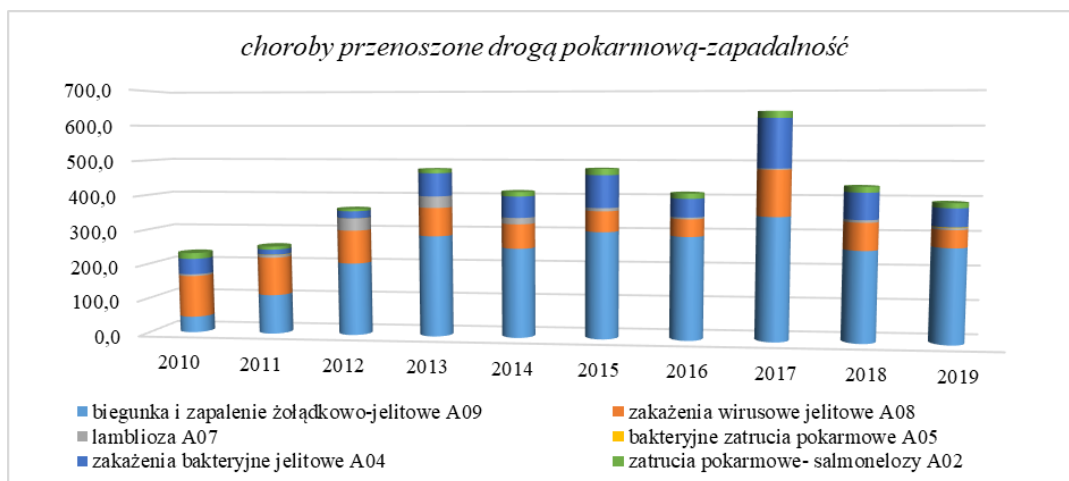
Na podobnie niskim poziomie utrzymuje się zapadalność na **świnkę**, w 2019 roku wyniosła 3/100tys. Zachorowania występują sporadycznie.

Zanotowano wzrost liczby zachorowań na **odrę**. zarejestrowano **6 zachorowań**. Odnotowano 1 ognisko. Chorzy nie posiadali dokumentacji dotyczącej szczepień ochronnych.

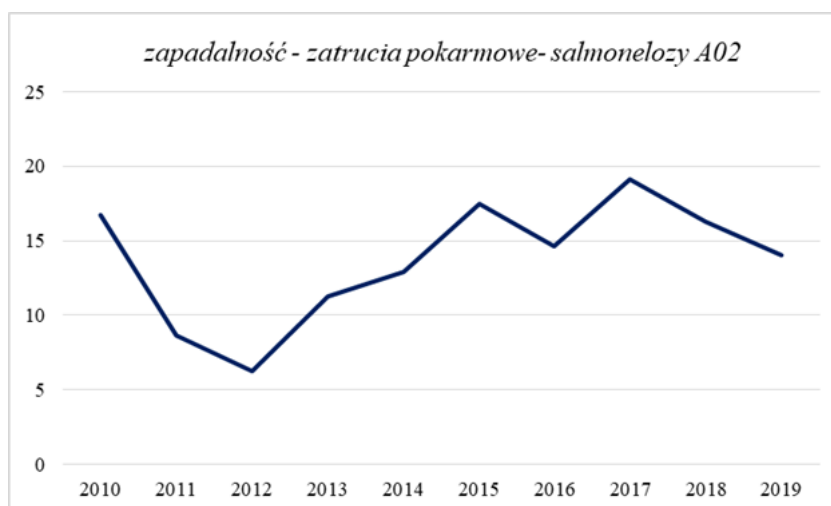
Choroby zakaźne przewodu pokarmowego

Kolejny rok obserwowany jest spadek liczby zgłoszonych zachorowań, w 2019 zarejestrowano **696** przypadków (2018 -774). W 118 przypadkach zachorowań była to etiologia bakteryjna (najczęściej przyczyną było zakażenie *Clostridium difficile* -58 zachorowań), w 138 wirusowa (w tym 37 zachorowania były wywołane przez rotawirusy, a w 10 przypadkach przyczyną zachorowania były pasożyty–lamblie, w 477 przypadkach (68%) nie wykonano badań laboratoryjnych.

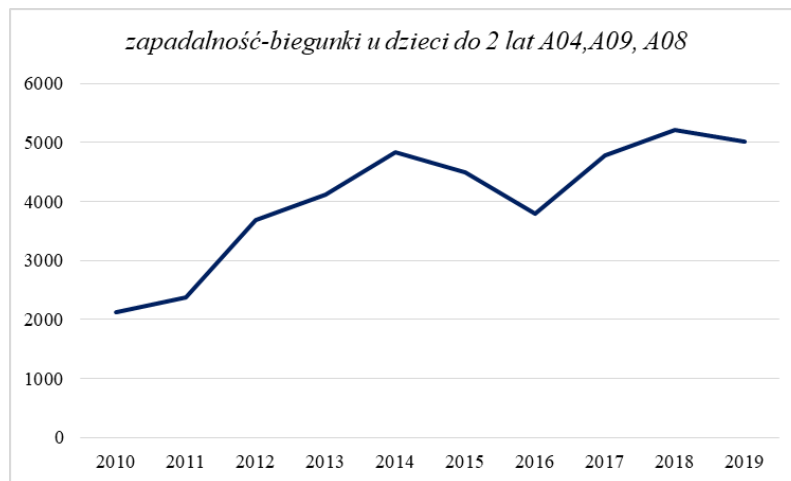




Nadal spada zapadalność na salmonelozę i w 2019 wyniosła 14/100tys. wobec 16/100tys. w roku 2018.

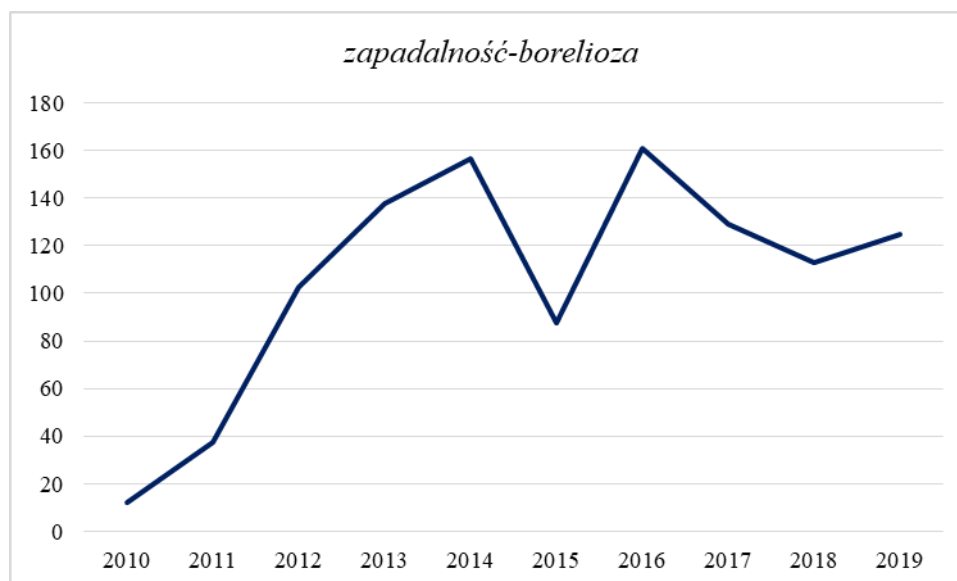


W roku 2019 wystąpiło **5 ognisk zbiorowych zatruc/zakażeń** pokarmowych (2 w środowisku domowym, 2 w ośrodku wypoczynkowym, 1- w szpitalu). W ogniskach tych narażonych na zachorowanie było 201 osób, zachorowało 50. We wszystkich ogniskach ustalono czynnik etiologiczny (*Salmonella enteritidis* – 2 ogniska, wirusy-3). Nastąpił nieznaczny spadek liczby zachorowań na **biegunki u dzieci do lat 2**, zapadalność wyniosła **5020/100tys.** (2018 5210/100tys) W 2018 roku zachorowały **184** dzieci, z czego **127** wymagało hospitalizacji. Tylko w 52 przypadkach zachorowań (28%) ustalono czynnik etiologiczny. Najczęściej przyczyną biegunek u dzieci do lat 2 były *Escherichia coli* (7%).



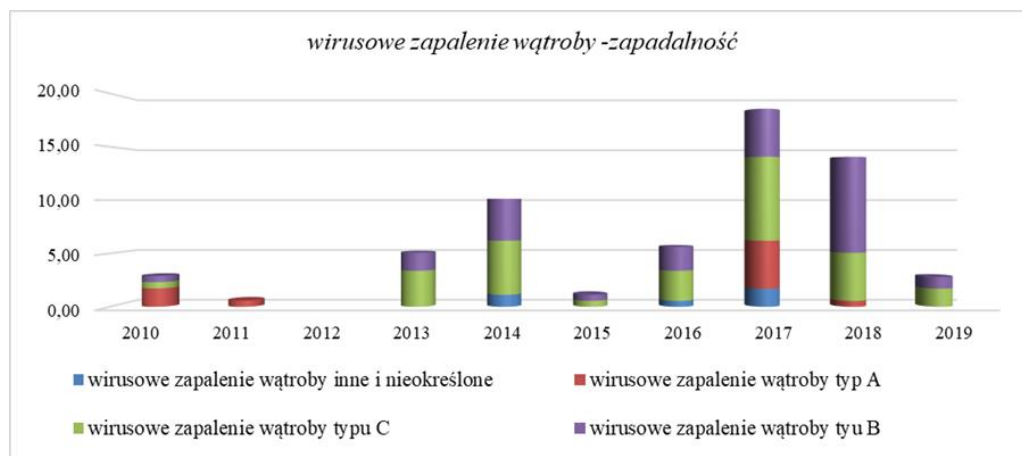
Borelioza

W 2019 roku zarejestrowano **222** zachorowania na **boreliozę z Lyme**, 13 chorych wymagało hospitalizacji. **Zapadalność 125/100tys.** była **wyższa** niż w 2018 (113/100tys.) Zachorowania zdarzały się we wszystkich grupach wiekowych, najczęściej powyżej 50 roku życia (54%). Zapadalność w tej grupie wiekowej jest wyższa od zapadalności obliczonej dla powiatu.



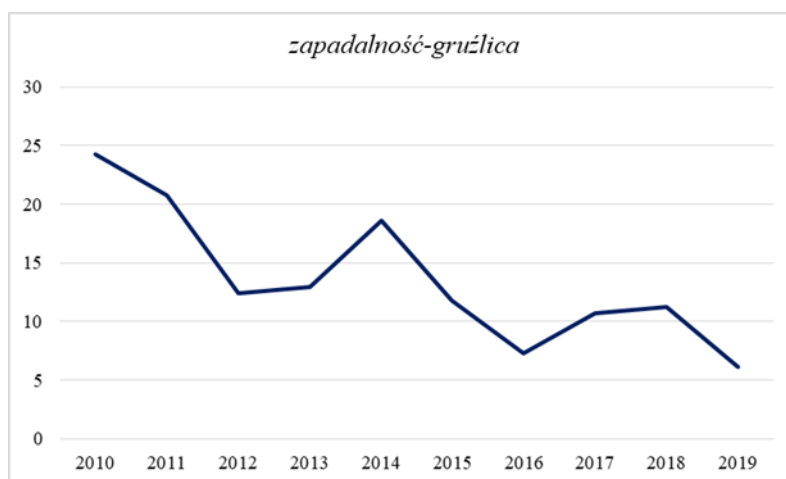
Wirusowe zapalenie wątroby

Nie zarejestrowano wirusowego zapalenia wątroby typu A, ostrego wirusowego zapalenia wątroby typu B oraz typu C. **Zarejestrowano 2 przypadki przewlekłego zapalenia wątroby typu B oraz 3 przewlekłego zapalenia wątroby typu C.**



Gruźlica

W 2019 spadła liczba zachorowań na **gruźlicę**, zarejestrowano **11 przypadków**, zapadalność 6/100tys. (w 2018 – 20 przypadków), w tym 2 przypadki wznowy. Rejestrowano zachorowania na gruźlicę płucną, wszystkie przypadki zostały potwierdzone posiewami bakteriologicznymi .



Tak jak w latach poprzednich, chorowali głównie mężczyźni (81%), zapadalność u mężczyzn –10/100 tys., u kobiet–2/100 tys. 45% chorych stanowiły osoby osadzone w Zakładzie Karnym w Cieszynie.

Inwazyjna choroba meningokowa

W 2019 roku zarejestrowano **1 przypadek inwazyjnej choroby meningokokowej** Nadal niewiele osób wykorzystuje możliwości zaszczepienia się przeciwko zakażeniom *Neisseria meningitidis*, w 2019 zaszczepiły się 182 osoby.

HIV/AIDS

Z rejestru Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, wynika, że w roku 2019, wykryto wśród mieszkańców powiatu cieszyńskiego **5** nowych przypadków **zakażenia HIV** (w 2018 – 8 zakażeń) oraz nie zarejestrowano zespołu nabytego braku odporności **AIDS** (w 2018r. – 2).

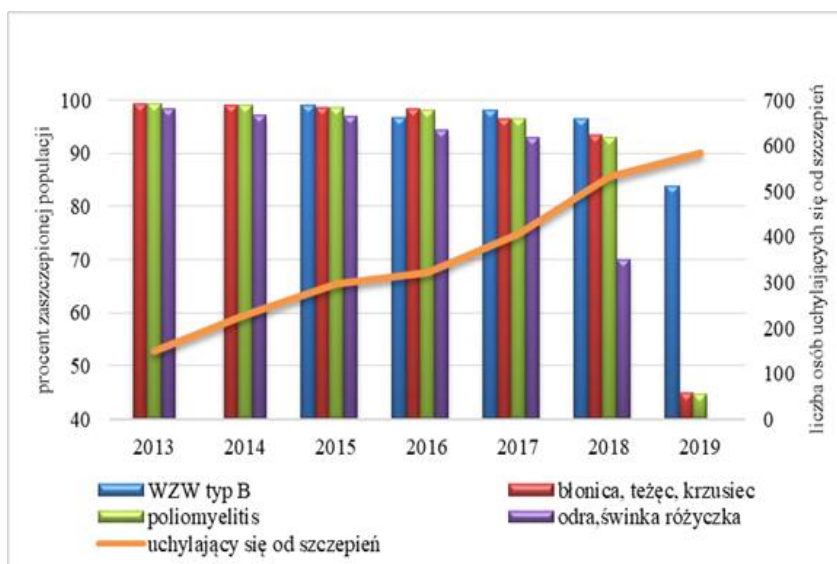
Szczepienia ochronne



Szczepienia to jedno z najpotężniejszych narzędzi, jakim dysponuje zdrowie publiczne. Są one najskuteczniejszym sposobem w walce z niebezpiecznymi, często śmiertelnymi chorobami zakaźnymi zagrażającymi zdrowiu i życiu.

Jak dotąd ponad 90% rodziców szczepi swoje dzieci zgodnie z kalendarzem szczepień, niestety sytuacja pogarsza się w szybkim tempie.

Na koniec 2019 roku w rejestrze dzieci, których rodzice odmawiają poddania ich obowiązkowym szczepieniom ochronnym, było wpisanych 584 dzieci, co stanowi 1,6% dzieci objętych programem szczepień obowiązkowych (2018 roku 532 dzieci (1,4%).



Prowadzone są akcje zachęcające do szczepień. Wszczęto postępowanie egzekucyjne, wysłano 32 upomnienia wzywające do wykonania obowiązku szczepień ochronnych. Przesłano do Wojewody Śląskiego 6 wniosków z prośbą o nałożenie grzywny w celu przymuszenia w związku z niewykonaniem obowiązku poddania dziecka szczepieniom ochronnym.

Szczepienia prowadzone są w 45 punktach należących zarówno do publicznych jak i niepublicznych podmiotów leczniczych.

Szczepionka jak każdy preparat medyczny, może wywoływać skutki uboczne – **niepożądane odczyny poszczepienne**. W Polsce system monitorowania NOP został wprowadzony w 1996 roku i opiera się na zaleceniach Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). W 2019 roku zarejestrowano **37 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych**, **2** dzieci wymagało hospitalizacji, wszystkie dzieci wróciły do zdrowia.

Najczęściej odnotowywanym działaniem niepożądanym jest: rumień, obrzęk lub stwardnienie w miejscu wkłucia, a także podwyższona temperatura ciała. Pojawiają się także płacz, drażliwość, niespokojny sen, zmniejszenie apetytu.



Bezpieczeństwo żywności



<https://www.zywnosc.com.pl/konferencja-jakosc-bezpieczenstwo-zywnosci/>

Żywność produkowana w Polsce podlega zarówno systemom kontroli wewnętrznej producentów oraz zewnętrznej przez odpowiednie instytucje kontrolne, w tym Państwową Inspekcję Sanitarną.

Urzędowa kontrola, na każdym etapie produkcji, obrotu i transportu ma na celu zagwarantowanie, by wszystkie produkty w łańcuchu żywnościowym spełniały odpowiednie standardy prawa żywnościowego.

W roku 2019 pod nadzorem PPIS w Cieszynie znajdowało się **2658** (2662 w roku ubiegłym) zakładów żywnościowych, wytwórni i miejsc obrotu materiałami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Skontrolowano **1516** obiektów, przeprowadzając **2055** kontroli.

Wydano **227** decyzji administracyjnych. Nałożono **114** mandatów karnych na kwotę **15300zł**. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że wszystkie obiekty odpowiadały ustalonym wymaganiom.

Obiekty żywnościowo-żywnieniowe

Spośród obiektów żywnościowo - żywieniowych objętych nadzorem PPIS w Cieszynie **170 to zakłady produkcyjne**, w których przeprowadzono **149** kontroli sanitarnych, wydano **24** decyzje administracyjne i nałożono **11** mandatów karnych na kwotę **1950,00zł**.

W nadzorowanych zakładach produkujących żywność pobrano **80 próbek** do badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych, oceny organoleptycznej oraz badań w kierunku zanieczyszczeń.

Zdyskwalifikowano 7 próbek, w tym **2 próbki sanitarne wytrzepek** ze względu na obecność szkodników i/lub ich pozostałości oraz **5 próbek wody źródlanej** ze względu na przekroczenie parametrów mikrobiologicznych. **Ilość próbek kwestionowanych stanowi 9% zbadanych ogółem w tej grupie zakładów**. Wskaźnik ten jest **wyższy** w stosunku do roku ubiegłego, kiedy to zdyskwalifikowano 4%. W stosunku do przedsiębiorców wdrożono stosowne postępowania administracyjne.

Zakłady żywienia zbiorowego – „otwarte”, w tym zakłady małej gastronomii. W roku 2019 na terenie powiatu cieszyńskiego zewidencjonowano w tej kategorii **962** obiekty (968 w 2018). Skontrolowano **600** zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, wydano **91** decyzji administracyjnych, które głównie dotyczyły uchybień technicznych, braku wdrożenia procedur GHP/GMP, systemu HACCP oraz braku informacji dla klientów dotyczących składników żywności z wyszczególnieniem alergenów. Decyzje wykonywane były w większości w ustalonych terminach. W 2019r nałożono **43** mandaty karne na kwotę **5900zł**.

Zakłady małej gastronomii Według ewidencji pod nadzorem znajdowały się **293** zakłady. Skontrolowano **142**, przeprowadzono **161** kontroli sanitarnych, nałożono **5** mandatów karnych na kwotę **500zł.**, wydano **3** decyzje administracyjne.

Podczas prowadzonych czynności kontrolnych najczęściej kwestionowano analogicznie jak w latach ubiegłych:

- niewdrożenie procedur GHP/GMP oraz systemu HACCP,
- niezachowanie segregacji asortymentowej w urządzeniach chłodniczych,
- niezgodne z zaleceniami producentów warunki przechowywania półproduktów, wyrobów gotowych,
- brudno utrzymane pomieszczenia obiektów,
- środki spożywcze po upływie terminu przydatności do spożycia / daty minimalnej trwałości.



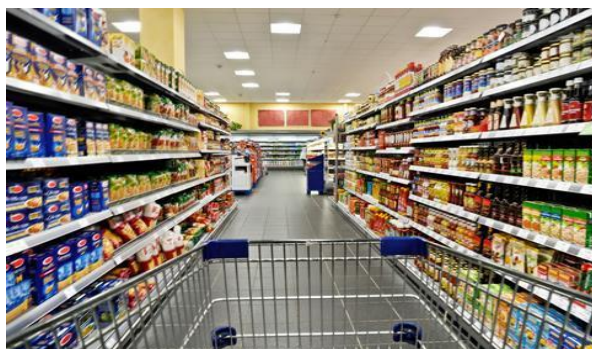
https://www.fajnewczasy.pl/noclegi/ustron/osrodki_wypoczynkowe

Zakłady żywienia zbiorowego – „zamknięte” to kolejna duża grupa nadzorowanych obiektów. W rejestrze PPIS w Cieszynie znajduje się **390** obiektów tego typu, (384 w 2018r.), w tym **76** obiektów to domy wczasowe, **8** bloków żywienia w szpitalach (w trzech szpitalach prowadzone jest żywienie w systemie cateringowym), 9 bloków żywienia w sanatoriach (w tym 3 prowadzą żywienie w systemie cateringowym) i 29 bloków żywienia w domach opieki społecznej (w 13 z nich żywienie prowadzone jest w systemie cateringowym). Do tej grupy obiektów zaliczają się również bloki żywienia w stołówkach szkolnych i przedszkolnych oraz żłobkach. Ponadto pod nadzorem znajdują się także stołówki prowadzące żywienie dzieci i młodzieży w czasie ferii zimowych i wakacji letnich.

W bieżącym roku we wszystkich zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego przeprowadzono **306** kontroli, wydano **49** decyzji administracyjnych. Za nieprawidłowości natury porządkowej nałożono **18** mandatów karnych na sumę **2200zł**. Stan sanitarno-techniczny tej, bardzo licznej grupy obiektów, nie budził większych zastrzeżeń. Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości były usuwane na bieżąco, bądź w terminach określonych w decyzji.

Zakłady usług cateringowych: w rejestrze zakładów nadzorowanych przez PPIS w Cieszynie zewidencjonowano 5 tego typu zakładów. Zakłady te, prowadzą działalność głównie na terenie powiatu cieszyńskiego.

Obiekty obrotu żywnością



<https://www.thegrocer.co.uk/suppliers/its-too-early-to-trust-retailers-to-self-govern-on-gscop/599793.article>

Znaczną grupę nadzorowanych obiektów stanowią obiekty **obrotu żywnością** – sklepy **522** obiekty, kioski **62** obiekty, magazyny hurtowe **40** obiektów oraz **219** innych obiektów obrotu żywnością (m.in. apteki, punkty apteczne, sklepy zielarskie).

W 2019r. pracownicy PSSE Cieszynie przeprowadzili w nich **734** kontrole sanitarne, w tym **62** kontrole interwencyjne. Dla obiektów z tej grupy wydano **62** decyzje administracyjne oraz nałożono **41** mandatów karnych na kwotę **5100zł**.

Do uchybień najczęściej występujących w obiektach obrotu żywnością analogicznie jak w latach ubiegłych należą:

- nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, urządzeń,
- nie wdrożenie procedur GHP oraz systemu HACCP,
- obecność środków spożywczych po terminie przydatności / dacie minimalnej trwałości,
- nieprawidłowe znakowanie środków spożywczych sprzedawanych „luzem”, brak informacji min. dotyczących składników, w tym alergenów,
- brak dokumentacji zdrowotnej personelu.



Targowiska

Pod nadzorem PPIS w Cieszynie na terenie targowisk znajdowały się stragany, obiekty ruchome oraz punkty stałe (sklepy). W roku 2019 skontrolowano 4 punkty, przeprowadzając w nich 5 kontroli sanitarnych, nałożono 1 mandat karnych na 150zł.

W jednym przypadku kwestionowano warunki higieniczno-sanitarne oraz przechowywanie art. spożywczych poza urządzeniami chłodniczymi.

Badanie żywności



Laboratorium Badań Żywności

<https://www.upwr.edu.pl/badanie-zywnosci>

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych **567** próbek, w tym **291** w ramach urzędowej kontroli, **58** w ramach monitoringu oraz **218** prób w ramach zarówno urzędowej kontroli jak i monitoringu.

Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne, chemiczne, cechy organoleptyczne, skażenia promieniotwórcze, obecność zanieczyszczeń, w tym szkodników i ich pozostałości oraz obecność ciał obcych. Kwestionowano **12** próbek (z powodu zanieczyszczeń mikrobiologicznych, przekroczenia dopuszczalnych paramentów chemicznych, niezgodnej z normami IŻŻ wartości odżywczej i kalorycznej posiłków oraz zanieczyszczeń biologicznych tj. obecności szkodników i/lub ich pozostałości).





System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (ang. Rapid Alert System for Food and Feed, w skrócie **RASFF**) służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie, będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością,

potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

W ramach funkcjonowania tego systemu w 2019r. otrzymano od Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego **24 powiadomienia alarmowe**, oraz **10 powiadomień informacyjnych**.

Materiały do kontaktu z żywnością



<https://www.pfpz.pl/kontrola-dokumentow-dotyczacych-materialow-do-kontakt-z-zywnoscia-8211-obowiazki-przedsiębiorcow-branzy-spozywczej-15671>

PPIS w Cieszynie sprawuje **nadzór nad produkcją, obrotem materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością**. W rejestrze obiektów PPIS znajduje się **8** wytwórni materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz **59** miejsc obrotu tymi materiałami i wyrobami. Przeprowadzono **12** kontroli w zakresie oceny materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami w zakładach produkcyjnych, hurtowniach i miejscach obrotu.

W 2019r. pobrano **4 próbki** materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w miejscach ich obrotu. Zakres badań materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością obejmował migrację specyficzną metali ciężkich, migrację globalną oraz znakowanie. **Nie zakwestionowano żadnego produktu**.

Kontrola graniczna



<https://czechrepublic.trade.gov.pl/pl/czechy/wymiana-handlowa>

Pracownicy PSSE w Cieszynie w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego dokonują kontroli żywności oraz materiałów lub wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanych z krajów trzecich oraz eksportowanych z kraju. W roku 2019 wydano **70 świadectw jakości zdrowotnej środków spożywczych** oraz **4 świadectwa jakości zdrowotnej dla wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością**, pochodzących z krajów trzecich. Ponadto wystawiono **75 świadectw eksportowych** dotyczących żywności pochodzącej od dwóch producentów z terenu powiatu cieszyńskiego. Przeprowadzono **2 kontrole** w zakładach producentów w związku z wydaniem **2 zaświadczeń** do celów eksportowych. Przeprowadzono **73 kontrole** środków transportu, którymi przewożono importowane produkty. W roku sprawozdawczym nie pobierano do badań laboratoryjnych prób w ramach granicznej kontroli sanitarnej.

Łącznie oceniono **1 377 898 kg** importowanych środków spożywczych, **16 143 kg** importowanych materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz **262 755 kg** eksportowanych środków spożywczych. Wydano **100 decyzji płatniczych** - rachunków na kwotę **36 576,00 zł**.

Produkty kosmetyczne



<https://polki.pl/po-godzinach/w-podrozy-jak-spakowac-kosmetyki-na-wyjazd.10404692.artykul.html>

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach ochrony zdrowia publicznego należy także nadzór nad bezpieczeństwem **produktów kosmetycznych**, oraz nad zakładami produkującymi, konfekcjonującymi i wprowadzającymi je do obrotu. W rejestrze PPIS znajdują się **3** zakłady produkujący i konfekcjonujące kosmetyki i **14** obiektów obrotu kosmetykami.

W 2019r. przeprowadzono **5 kontroli sanitarnych** w zakresie realizacji przepisów prawnych dotyczących produkcji i wprowadzania do obrotu kosmetyków. Ponadto w 2019r. pobrano do badań **5 prób** kosmetyków (2 pasty do zębów, 2 płyny do płukania ust, 1 płyn do higieny intymnej). Badania nie wykazały nieprawidłowości.

Bezpieczeństwo wody

Woda przeznaczona do spożycia

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizując program **monitoringu jakości wody** prowadzi nadzór nad jej jakością. Badania jakości wody prowadzone są w trosce o bezpieczeństwo zdrowotne nie tylko mieszkańców powiatu, ale także kuracjuszy i turystów przebywających na jego terenie. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia



7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1437 z późn. zm.), podobnie jak z art. 7 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz.U. 2019 r. poz. 506 z późn. zm.), zbiorowe zaopatrzenie w wodę jest zadaniem własnym gminy.

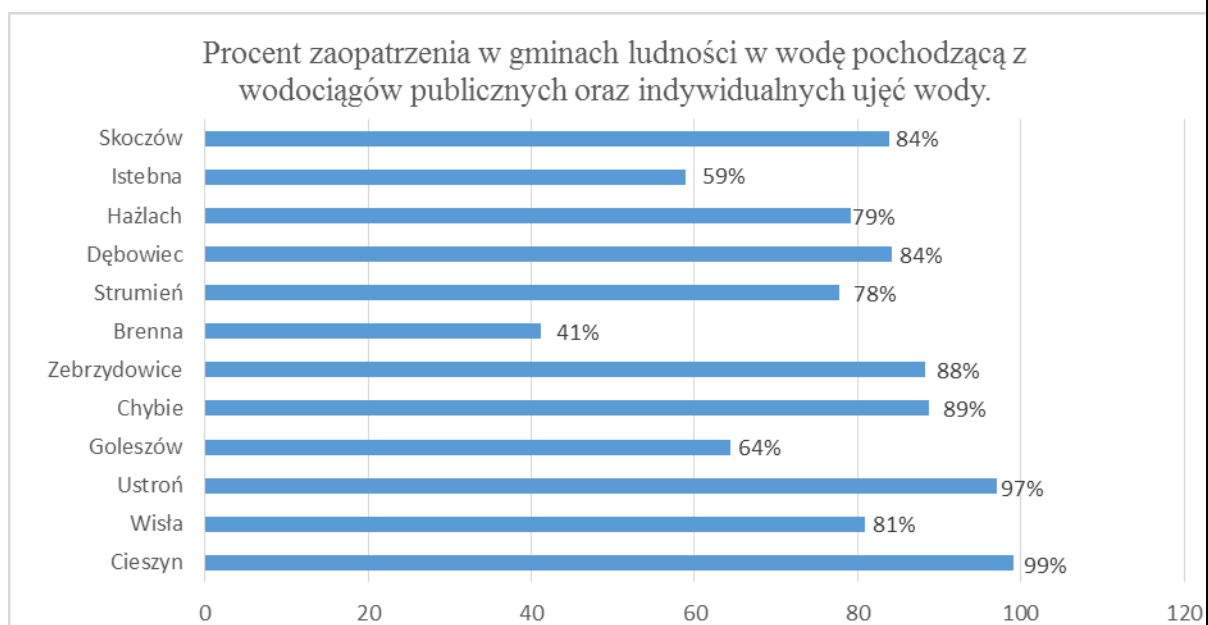
źródło: http://www.zgora.pios.gov.pl/wp-content/uploads/2017/06/woda_foto-na-www.jpg

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawują zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1437 z późn. zm.), na zasadach określonych w przepisach ustawy *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (Dz.U. z 2019 poz. 59).

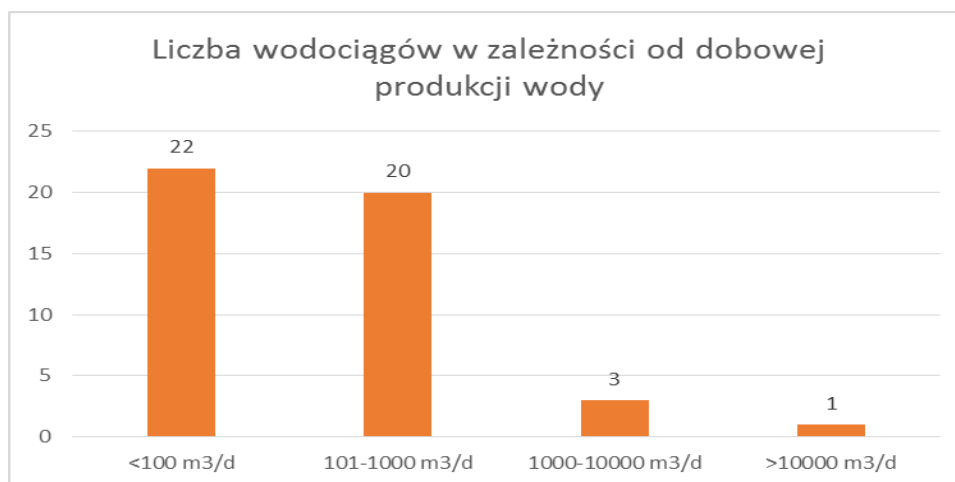
W ramach prowadzonego monitoringu jakości wody inspekcja sanitarna wykonuje badania jakości wody oraz nadzoruje prawidłowość realizacji wewnętrznej kontroli jakości wody prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowe oraz podmioty wykorzystujące wodę (pochodzącą z indywidualnych ujęć) w ramach działalności gospodarczej.

Program monitoringu jakości wody prowadzony w 2019 r. na terenie powiatu cieszyńskiego obejmował badania jakości wody pochodzącej z **32** wodociągów publicznych, z których **15** opartych jest na wodzie powierzchniowej, **11** – na wodzie podziemnej oraz **6** – na wodzie mieszanej (woda powierzchniowa miesza się z wodą podziemną) oraz z **14** indywidualnych ujęć wody opartych na wodzie podziemnej.

W 2019 r. blisko 80 % mieszkańców powiatu cieszyńskiego korzystało z wody do spożycia dostarczanej przez 32 wodociągi publiczne oraz 14 indywidualnych ujęć wody. Pozostali mieszkańcy powiatu korzystali z wody pochodzącej z ich własnych studni.



Najwięcej w powiecie jest wodociągów produkujących do 100 m³/d wody tj. 22 (łącznie wodociągi publiczne oraz nadzorowane ujęcia indywidualne), które w sumie zaopatrują 7043 mieszkańców powiatu. Kolejną grupę stanowią wodociągi, których produkcja mieści się w granicach 101-1000 m³/d tj. 20 wodociągów publicznych zaopatrujących łącznie 27328 mieszkańców. Ponadto w powiecie są 3 wodociągi publiczne o produkcji wody w zakresie 1000 – 10000 m³/d zaopatrujące 66400 mieszkańców oraz 1 wodociąg publiczny o produkcji wody powyżej 10000 m³/d, który dostarcza wodę do spożycia dla 45300 osób.



Część mieszkańców powiatu zamieszkujących tereny przygraniczne, zaopatrywanych jest w wodę importowaną z Republiki Czeskiej. Do wodociągów dostarczających wodę z Czech należą: Nova Ves (Cieszyn – okolice byłego przejścia granicznego przy Moście Wolności), JZWiK Moravka (rejon Markłowic), Severomoravske Vodovody (rejon Lesznej Górnej), Severomoravske Vodovody/Dzięgielów (część gminy Dzięgielów), SmVaK Moravka (rejon Kaczyc).

W ramach monitoringu jakości wody, w 2019 r. pobrano łącznie **582 próbki wody**, z czego do badań mikrobiologicznych **561**, a do badań fizyko-chemicznych **546**.



źródło: http://www.polskiekrajobrazy.pl/Galerie/318:Beskid_Slaski/80178:Widok_na_zapore_i_zbiornik_wodny_Wisla_Czarna.html

Zakres prowadzonych badań obejmował parametry mikrobiologiczne, fizykochemiczne oraz organoleptyczne. W próbkach wody pobranych na terenie powiatu wykonano łącznie **około 13802 oznaczeń dla około 151 parametrów**.

Im większa jest objętość dostarczanej lub produkowanej wody w strefie zaopatrzenia, tym wymagana jest większa częstotliwość pobierania próbek wody do badań, dlatego w ramach monitoringu, najwięcej prób pobrano z wodociągów: Pogórze (103 badania mikrobiologiczne, 105 badań fizykochemicznych), Wisła Czarna (78 badań mikrobiologicznych, 79 badań fizykochemicznych), Strumień (61 badań mikrobiologicznych, 60 badań fizykochemicznych).

Woda jest zdatna do użycia, jeżeli jest wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz nie wykazuje agresywnych właściwości korozyjnych i spełnia wymagania mikrobiologiczne oraz chemiczne określone odpowiednio w części A oraz B załącznika nr 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*.

Poza powyższymi wymaganiami, ocenia się również parametry wskaźnikowe, dodatkowe wymagania chemiczne oraz radiologiczne określone odpowiednio w części C i D zał. nr 1 oraz załączniku nr 4 ww. rozporządzenia.

W 2019 roku woda była 11 razy krótkotrwale niezdatna do spożycia pod względem **wymagań mikrobiologicznych**, jakim powinna odpowiadać woda przeznaczona do spożycia przez ludzi (pod względem mikrobiologicznym kwestionowano 9 próbek pobranych w ramach nadzoru PIS i 2 próbki pobrane w ramach kontroli wewnętrznej). W związku z ww. przypadkami stwierdzenia złej jakości wody pod względem mikrobiologicznym, przedsiębiorcy wodociągowi lub podmioty wykorzystujące wodę z ujęć indywidualnych natychmiast podejmowali działania naprawcze polegające na kontroli poprawności działania systemu uzdatniającego wodę, zwiększeniu dozowania podchlorynu sodu oraz płukaniu sieci. Po przeprowadzeniu ww. czynności sprawdzano skuteczność działań, poprzez powtórne badania próbek wody.

Należy zwrócić uwagę, iż przedsiębiorcy wodociągowi powtórny pobór wody przeprowadzali po podjętych działaniach, najczęściej jeszcze tego samego dnia, w którym zostali poinformowani przez przedstawicieli PPIS o pogorszeniu jakości wody. Również badania rekontrolne próbek wody pobranych w ramach nadzoru nad jakością wody przez PPIS prowadzone były w możliwie najszybszym terminie od momentu wystąpienia pogorszenia jakości wody. Zatem od momentu przekazania informacji o złej jakości wody do czasu otrzymania niekwestionowanego wyniku powtórnego badania upływało kilka dni.

Badania parametrów chemicznych oraz fizyko-chemicznych w 2019 r. nie wykazały takich przekroczeń, które mogłyby bezpośrednio zagrażać zdrowiu odbiorców. Najczęściej były to przekroczenia jednorazowe i krótkotrwale. Ogółem w ciągu całego roku stwierdzono **przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizyko-chemicznych w 10 pobranych próbkach wody** (w 7 pobranych w ramach nadzoru PIS i 3 pobranych w ramach kontroli wewnętrznej), w których łącznie kwestionowano 15 parametrów.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizyko-chemicznych były każdorazowo niezwłocznie zgłaszane zarządzającym wodociągami publicznymi oraz ujęciami indywidualnymi, którzy po otrzymaniu informacji podejmowali stosowne działania naprawcze.

Kontrole stężenia magnezu oraz poziomu twardości, w wodach przeznaczonych do spożycia przez ludzi na terenie całego powiatu w 2019 r., potwierdziły dla większości pobranych próbek wody ich niskie stężenia, stwierdzone już w latach ubiegłych. Magnez i twardość - są to *dodatkowe wymagania chemiczne*, jakim powinna odpowiadać woda. Obowiązujący akt prawny nie nakłada obowiązku na przedsiębiorcę wodociągowego uzupełniania wartości magnezu i twardości ogólnej do wymagalnych stężeń minimalnych. W związku z powyższym, nadal celowym jest stosowanie przez mieszkańców powiatu żywności bogatej lub wzbogaconej w przyswajalny magnez.

PPIS w Cieszynie w 2019 r. wydał **1 decyzję stwierdzającą brak przydatności** wody do spożycia oraz **2 decyzje o warunkowej przydatności** wody do spożycia. Wszystkie decyzje PPIS w Cieszynie zostały wykonane przez podmioty, na które zostały one nałożone, co zostało potwierdzone badaniami powtórными, z których otrzymano niekwestionowane wyniki.

Oceniając jakość wody do spożycia w ciągu całego 2019 roku, pochodzącą z wodociągów publicznych oraz wodociągów dostarczających wodę z indywidualnych ujęć do budynków użyteczności publicznej, PPIS w Cieszynie stwierdził, iż była ona przydatna do spożycia przez ludzi.

Pływalnie

Pływalnie czyli baseny kąpielowe spełniają ważną rolę w promocji zdrowia, wywierając pozytywny wpływ na zdrowie ludzi. W trosce o bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców i osób przebywających na terenie powiatu cieszyńskiego, kontrolowano warunki techniczno-sanitarne oraz jakość wody na pływalniach.

W związku z powyższym, pływalnie zlokalizowane na terenie powiatu cieszyńskiego znajdują się pod nadzorem PPIS w Cieszynie, jak również podlegają kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządców pływalni, zgodnie z ustalonym harmonogramem badań jakości wody, o którym mowa w § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w *sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach* (Dz. U. z 2015 r.poz. 2016). Zarządcy pływalni znajdujących się na terenie powiatu cieszyńskiego są zobligowani do przekazywania sprawozdań z badań wody basenowej do PPIS w Cieszynie.



W rejestrze PPIS w Cieszynie ujętych jest **28 pływalni**, w tym **22 kryte**, **3 odkryte** oraz **3 mieszane** (kryto-odkryte). W roku 2019 pobierano wodę do badań z **27 obiektów**, jedna była nieczynna z powodu generalnego remontu. Większa część z nadzorowanych pływalni jest zaopatrywana w wodę z sieci wodociągowej, a jedynie **4** posiadają indywidualne źródło zasilania w wodę.

źródło: http://www.zgora.pios.gov.pl/wp-content/uploads/2017/06/woda_foto-na-www.jpg

Większość obiektów wyposażona jest w automatyczny proces uzdatniania i dezynfekcji wody. W roku 2019 do badań laboratoryjnych pobrano wodę z **27 pływalni**, zarówno z krytych, mieszanych, jak i odkrytych. Łącznie pobrano **1806 próbek w tym:**

- 1204 próbki z 74 niecek;
- 545 próbek z 61 systemów cyrkulacji;
- 57 próbek z 34 natrysków zlokalizowanych na terenie pływalni.

Zakres badań odpowiadał wytycznym zamieszczonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w *sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach*. Dokonywano oznaczeń parametrów mikrobiologicznych takich jak: *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, ogólnej liczby mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48h w 1 ml wody, bakterii *Legionella* sp. (w nieckach, gdy temperatura wody jest $\geq 30^{\circ}\text{C}$) oraz gronkowce koagulazo-dodatnie (dla niecek basenowych udostępnianych do nauki pływania dla niemowląt i małych dzieci do lat 3), a także parametrów fizykochemicznych: mętność, chloroform, Σ THM (suma trihalometanów), azotany, utlenialność, chlor wolny, chlor związany, potencjał redox, odczyn pH oraz temperatura.

Pod względem **mikrobiologicznym** kwestionowano **126 próbek wody**: w zakresie ogólnej liczby mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h w 1 ml wody, liczby bakterii *Pseudomonas aeruginosa* oraz liczby bakterii *Legionella* sp.

Pod względem **fizykochemicznym** kwestionowano **1270 próbek wody**, w tym odnotowano przekroczenia następujących parametrów: chloru związanego, chloru wolnego, potencjału redox, utlenialności, chloroformu, mętności, odczynu pH, Σ THM-ów oraz azotanów.

Po otrzymaniu z laboratorium zgłoszeń dot. kwestionowanych wyników badań wody, informacje niezwłocznie przekazywano do właściwych zarządców obiektu. Zarządcy pływalni przeprowadzali działania, w celu zapewnienia właściwej jakości wody basenowej, po czym zwykle przeprowadzali powtórne badanie wody w ramach własnej kontroli wewnętrznej i przedstawiali PPIS w Cieszynie wyniki tych badań. W niektórych przypadkach właściciele pływalni decydowali się na zamknięcie obiektu do czasu uzyskania wyniku wskazującego na właściwą jakość wody basenowej.

W sezonie letnim do badań laboratoryjnych pobrano wodę z 3 pływalni odkrytych oraz 3 odkrytych, stanowiących część pływalni mieszanych. Łącznie zbadano 110 próbek:

- 73 próbki z 13 niecek;
- 31 próbek z 8 systemów cyrkulacji;
- 6 próbek z 6 natrysków zlokalizowanych na terenie pływalni.



źródło: <http://www.strumien.pl/news/trwaja-zajecia-na-basenie>

Pod względem **mikrobiologicznym** kwestionowano **2 próbki wody** pobrane z systemu cyrkulacji jednej z pływalni. Stwierdzono obecność bakterii *Pseudomonas aeruginosa* oraz przekroczenie dopuszczalnej ogólnej liczby mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h w 1 ml wody.

Pod względem **fizykochemicznym** kwestionowano **86 próbek wody**. Odnotowano przekroczenia parametrów: chlor wolny, chlor związany, potencjał redox, chloroform, Σ THM, utlenialność, mętność, odczyn pH.

Każdorazowo po otrzymaniu informacji o przekroczeniu dopuszczalnych parametrów w wodzie basenowej, PPIS w Cieszynie informował o tym pisemnie zarządcę pływalni, zobowiązując go do podjęcia stosownych działań naprawczych mających na celu doprowadzenie jakości wody do wymagań określonych w obowiązujących przepisach prawa. Na podstawie zebranej dokumentacji, jak również urzędowej kontroli przeprowadzonej przez przedstawicieli PPIS, wydano **27 rocznych ocen pływalni**. **24 obiekty oceniono jako te, które zapewniły bezpieczeństwo osobom korzystającym z pływalni.**

Dla **3 pływalni wydano oceny negatywne**, ponieważ zarządzający tymi obiektami nie zapewnili bezpieczeństwa osobom korzystającym z danego obiektu, gdyż jakość wody mogła niekorzystnie wpłynąć na zdrowie ludzkie.

W 2019 r. PPIS w Cieszynie wydał 5 decyzji administracyjnych z powodu kwestionowanej jakości wody na pływalniach:

- 3 decyzje nakazujące doprowadzić jakość wody na pływalni do wymogów rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w *sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach* (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016);
- 1 decyzję nakazującą wyłączyć niecki basenowe z użytkowania do czasu uzyskania wyników jakości wody zgodnych z wymaganiami załącznika nr 1 do ww. rozporządzenia;
- 1 decyzję nakazującą przeprowadzić zabiegi czyszczenia i dezynfekcji instalacji ciepłej wody w celu doprowadzenia jakości wody do wymagań załącznika nr 1 do ww. rozporządzenia.

Miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli

W 2019 r. w powiecie cieszyńskim pod nadzorem PPIS w Cieszynie znajdowało się jedno miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli, zlokalizowane w Zebrzydowicach na Stawie Młyńszczok. Sezon kąpielowy trwał od 02 do 31.07.2019r.



źródło: <http://www.zebrzydowice.net/news.php?readmore=1454>

W trakcie trwania sezonu kąpielowego PPIS w Cieszynie, zgodnie z wymaganiami rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. wydał dwie oceny o jakości wody do kąpieli. Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego przedstawiciele PPIS w Cieszynie stwierdzili obecność sinic w wodzie, co zgodnie z zapisami do ww. rozporządzenia nie spełniało wymagań jakości wody – w związku z czym stwierdzono brak przydatności wody do kąpieli.

Przyczyną wystąpienia sinic prawdopodobnie była utrzymująca się przez dłuższy czas wysoka temperatura powietrza, której towarzyszyło duże nasłonecznienie. Sytuacja ta utrzymywała się do połowy lipca. Po tym czasie przedstawiciele PPIS w Cieszynie pobrali próbkę wody do badań laboratoryjnych oraz ponownie przeprowadzili wizualną ocenę wody. Zarówno wizualna ocena, jak i wyniki badań laboratoryjnych wskazały na prawidłową jakość wody w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli - PPIS w Cieszynie wydał bieżącą ocenę jakości wody, stwierdzającą przydatność wody do kąpieli.

W trakcie trwania sezonu kąpielowego 2019 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Cieszynie nie wpłynęła żadna skarga na jakość wody w nadzorowanym miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli.

Bezpieczeństwo sanitarne w zakresie higieny komunalnej

Zakłady lecznicze



Opiekę zdrowotną nad mieszkańcami, kuracjuszami i turystami przebywającymi na terenie powiatu sprawują podmioty lecznicze, prowadzące zakłady stacjonarne w 22 obiektach (**szpitale, sanatoria, zakłady opiekuńczo-lecznicze, rehabilitacyjne**) i ambulatoryjne w 138 obiektach (**przychodnie, poradnie, zakłady rehabilitacyjne, opieka pielęgniarska domowa, laboratoria i pracownie diagnostyczne**). W zakresie indywidualnych praktyk (lekarskich, pielęgniarskich i położnych) działalność prowadzona była w **169** gabinetach.

Na terenie działania PPIS zlokalizowanych jest **7** szpitali, w tym 1 uzdrowski. Skontrolowano wszystkie szpitale wraz ze specjalistyczną opieką ambulatoryjną, przeprowadzając **41** kontroli, nie wydawano decyzji nakazowych. W czasie przeprowadzanych kontroli sprawdzających stwierdzano wykonanie nakazów decyzji, wydanych w poprzednich latach.

W 2019 r. zarządzający szpitalami usuwali usterki techniczne na bieżąco. W omawianym okresie w Centrum Reumatologii w Ustroniu rozpoczęto modernizację całego bloku operacyjnego wraz z centralną sterylizatornią (co jest ujęte w programie dostosowawczym).

Wszystkie skontrolowane szpitale prowadziły selektywną zbiórkę odpadów medycznych, z odpowiednim podziałem na odpady medyczne zakaźne, niebezpieczne, inne niż niebezpieczne. Odpady medyczne z oddziałów do pomieszczeń wstępnego magazynowania, transportowane były w zamykanych wózkach lub pojemnikach.

Odpady medyczne odbierane były przez specjalistyczne firmy na podstawie podpisanych umów, a następnie odwożone do utylizacji, co było potwierdzone w kartach przekazania odpadu. Do badań laboratoryjnych w kierunku *Legionella sp.* pobrano **28 próbek ciepłej wody użytkowej** w szpitalach. **Kwestionowano 1 próbkę**, stwierdzając średnie punktowe skażenie instalacji ciepłej wody.. Przeprowadzone działania naprawcze, doprowadziły do wyeliminowania bakterii *Legionella sp.*, co potwierdziły badania laboratoryjne. **Na terenie powiatu opiekę nad osobami starszymi i przewlekle chorymi**, podobnie jak w ubiegłym roku, prowadziły **4 zakłady opiekuńczo lecznicze**. W ramach opieki pensjonariusze mieli zapewnione leczenie oraz rehabilitację, mającą na celu poprawę kondycji fizycznej jak i psychicznej. W czasie przeprowadzanych kontroli w 1 zakładzie nałożono mandat karny w wysokości 500zł (za nieprawidłowe przechowywanie bielizny brudnej). Nie stwierdzano nieprawidłowości zakresie sanitarno-technicznym. Pobrano **5 próbek ciepłej wody użytkowej** w kierunku *Legionella sp.*, żadnej z nich nie kwestionowano.

Działalność sanatoryjną na terenie powiatu cieszyńskiego, prowadzi **7 podmiotów w 8 obiektach**. W ramach prowadzonego nadzoru przeprowadzono **15 kontroli**, w czasie których nie stwierdzano nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego. Postępowanie z bielizną czystą i brudną było prawidłowe, w każdym sanatorium wydzielone były magazyny bielizny czystej i brudnej, bielizna prana była w pralniach zewnętrznych z barierą higieniczną. W **4 sanatoriach** pobrano **13 próbek ciepłej wody użytkowej** do badań laboratoryjnych, w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.* **Kwestionowano 5 próbek (w 1 obiekcie)**, podejmowane działania naprawcze doprowadziły do wyeliminowania skażenia instalacji ciepłej wody bakteriami *Legionella sp.*

Działalność **ambulatoryjnej opieki medycznej** na terenie powiatu prowadzona była w **149 obiektach**. Są to poradnie Podstawowej Opieki Zdrowotnej, poradnie specjalistyczne, rehabilitacja ambulatoryjna, laboratoria diagnostyczne, zakłady diagnostyczne, opieka pielęgniarska długoterminowa domowa oraz filie podmiotów spoza powiatu cieszyńskiego. W obiektach tych przeprowadzono **122 kontrole**. Wydano **2 decyzje** na poprawę stanu technicznego ścian i posadzek. W czasie prowadzonego nadzoru bieżącego nie stwierdzono nieprawidłowości dot. postępowania z odpadami medycznymi.

Kolejną grupą nadzorowanych podmiotów leczniczych są **indywidualne i specjalistyczne praktyki lekarskie oraz indywidualne praktyki pielęgniarek i położnych**. Na terenie powiatu działało 169 takich podmiotów, **skontrolowano 45**. W czasie przeprowadzanych kontroli nie stwierdzano nieprawidłowości. Sterylizacja sprzętu wielorazowego w gabinetach zabiegowych prowadzona była w miejscu wykonywania działalności. Postępowanie z odpadami medycznymi prowadzone było zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi.

Podsumowując nadzór nad zakładami leczniczymi, w 2019 roku skontrolowano **96 podmiotów** wykonujących działalność leczniczą, przeprowadzono ogółem **190 kontroli**. W 2019 roku podobnie jak w roku ubiegłym, szczególny nacisk w kontrolowanych podmiotach, kładziono na prawidłową gospodarkę odpadami medycznymi. Wszystkie podmioty miały podpisane umowy na odbiór odpadów medycznych z firmami posiadającymi pozwolenia na ich zbieranie i transport. Odpady medyczne zbierane i magazynowane były prawidłowo, przestrzegano opracowanych procedur postępowania. Odpady medyczne były utylizowane termicznie, co dokumentowano w kartach przekazania odpadów. Wyniki przeprowadzonych w 2019 r. kontroli zakładów świadczących usługi medyczne na terenie nadzorowanym przez PPIS w Cieszynie potwierdzają, że tak jak w poprzednich latach, zwiększa i unowocześnia się baza tych obiektów. W porównaniu do roku ubiegłego poprawił się stan sanitarno-techniczny skontrolowanych zakładów.

Obiekty użyteczności publicznej.



Główne zadania wykonywane przez Sekcję Higieny Komunalnej i Środowiska PSSE w Cieszynie nie uległy większym zmianom i stanowiły kontynuację problematyki z lat wcześniejszych. W 2019 r. nadzorowano **1433 obiekty** użyteczności publicznej, wśród nich: hotele i inne obiekty noclegowe, obiekty kultury, domy pomocy społecznej,

zakłady usługowe (fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu, pralnie), pływalnie i baseny (sezonowe, kryte oraz parki wodne), szatale publiczne, obiekty rekreacyjne i sportowe oraz wiele innych. **Liczba ta w stosunku do roku 2018 zwiększyła się o 14 obiektów.**

Pod nadzorem PPIS w Cieszynie jest 9 **domów pomocy społecznej**, a także 8 placówek zapewniających całodobową opiekę (przybyły dwa nowe obiekty). Skontrolowano 3, w których nie stwierdzono nieprawidłowości i oceniono je jako dobre pod względem sanitarno – higienicznym. Nowe obiekty cechuje wysoki standard, a otoczenie wokół nich stwarza warunki do małej rekreacji dla pensjonariuszy.

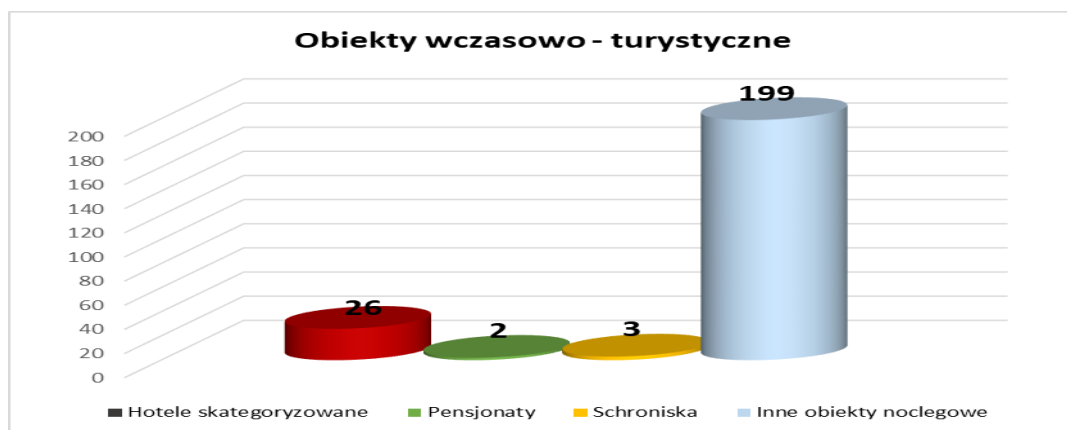
W powiecie cieszyńskim znajdują się również 4 **domy pomocy społecznej**, których organem założycielskim jest Starostwo Powiatowe, nadzorowane przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W zakresie nadzoru nad jakością wody ciepłej użytkowej w instalacjach obiektów, pobrano **38 próbek** wody na obecność bakterii *Legionella sp.*,

Kwestionowano 25 próbek. Podjęto działania naprawcze polegające na przegrzewaniu ciepłej wody do maksymalnie najwyższej temperatury, co zredukowało ilość tych bakterii. Wydano 2 decyzje nakazujące wyłączenie natrysków z użytkowania oraz czyszczenie i dezynfekcję instalacji ciepłej wody. Na koniec 2019 r. tylko w 1 obiekcie stwierdzano obecność bakterii *Legionella sp.*

Obiekty wczasowo-turystyczne **objęte są szczególnym nadzorem sanitarnym PPIS ze względu na prowadzenie w przeważającej większości z nich całorocznej działalności.**

W rejestrze PPIS znajduje się **230** takich obiektów, skontrolowano **78**, przeprowadzając **82 kontrole sanitarne**. Obiekty te stanowią liczną i zróżnicowaną grupę pod względem standardów oferowanych usług.



Na wykresie do grupy innych obiektów noclegowych wliczono: hotele bez kategoryzacji, domy wczasowe, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, zajazdy, gościńce, pensjonaty nie skategoryzowane, pokoje gościnne, schroniska bez kategoryzacji, gospodarstwa agroturystyczne, pola namiotowe oraz ośrodki campingowe.

Dokonując oceny stanu sanitarno-higienicznego obiektów brano przede wszystkim pod uwagę utrzymanie czystości i porządku w obiektach i ich otoczeniu, właściwą dezynfekcję pomieszczeń, pościeli, urządzeń i sprzętów a także dostępność środków higienicznych, czystościowych, zaopatrzenie w wodę do spożycia przez ludzi, bezpieczne usuwanie odpadów oraz przestrzeganie zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu. W skontrolowanych obiektach, w miejscach widocznych, umieszczone były znaki graficzne i informacje pisemne o zakazie palenia



Źródło: <https://www.google.com/url?sa=i&rct=j&q=esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=>

papierosów i e-papierosów.

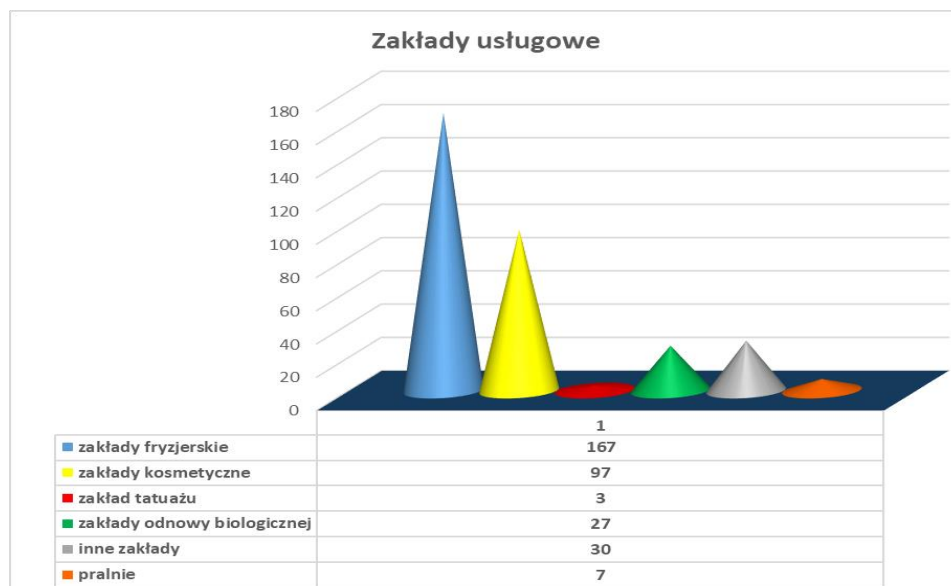
Pokoje mieszkalne wyposażone są w sprzęt o dobrym stanie technicznym, budynki są zadbane, a ich otoczenie uporządkowane.

Tylko w jednym obiekcie, świadczącym usługi noclegowe stwierdzono nieprawidłowości dotyczące niewłaściwego stanu technicznego, w związku z czym wszczęto postępowanie

administracyjne, wydano decyzję administracyjną. Pozostałe skontrolowane obiekty oceniono pod względem higieniczno-sanitarnym jako dobre. W 2019 r. w zakresie nadzoru nad jakością wody ciepłej użytkowej w instalacjach, pobrano **39 próbek wody**, z czego **kwestionowano 21**. Wydano 3 decyzje nakazujące wyłączenie natrysków z użytkowania oraz czyszczenie i dezynfekcję instalacji ciepłej wody (stwierdzono wysokie i bardzo wysokie skażenie instalacji ciepłej wody bakteriami *Legionella sp.*). Przeprowadzane działania doprowadziły do wyeliminowania z instalacji ciepłej wody bakterii *Legionella sp.*, co potwierdziły przeprowadzone badania laboratoryjne. Nadzorowano także **69 obiektów rekreacyjnych**, do których wliczono: parki, amfiteatry, kina, teatr, ośrodki kultury, place zabaw dla dzieci, stadiony, korty tenisowe, baseny, przystań kajakową, ośrodek sportów wodnych, pijalnię, skocznię i wyciąg narciarski. **Skontrolowano 18 obiektów.**

W czasie przeprowadzanych kontroli stan sanitarno-porządkowy i techniczny nie budził zastrzeżeń. Większość miast i gmin stale upiększa swoje tereny, modernizując place zabaw, siłownie na wolnym powietrzu. ścieżki spacerowe, rowerowe, oraz parki i zieleńce. W rejonach intensywnego ruchu pieszych, parkach, deptakach, parkingach zamontowano stałe kosze na odpady

Zakłady usługowe



W 2019 r. skontrolowano **61 z 331** będących w rejestrze PPIS **zakładów usługowych:** fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, tatuażu oraz pralni. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości, stan sanitarno-porządkowy oraz techniczny nie budził zastrzeżeń. Zaznaczyć należy, iż większość zakładów to obiekty nowoczesne, estetycznie urządzone i dobrze wyposażone, posiadają ciekawą aranżację wewnątrz. Obiekty te zaopatrzone są w wystarczającą ilość środków higieny, środków do utrzymania czystości oraz dezynfekcyjnych.

W większości zakładów kosmetycznych oraz tatuażu do zabiegów naruszających ciągłość tkanki używany jest sprzęt jednorazowy, postępowanie po użyciu jest prawidłowe. Wdrożone i stosowane są procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi. Zakłady posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów medycznych z firmami posiadającymi pozwolenia na ich odbiór i transport. Prawie we wszystkich zakładach stosowane są podkłady i ręczniki jednorazowe. Nadal ze szczególną uwagą traktowane są zakłady, w których świadczone są usługi solaryjne.

Na terenie działania PPIS w Cieszynie w ewidencji znajduje się **11 takich obiektów**, z tego 3 obiekty świadczące wyłącznie usługi solaryjne. Pozostałe to obiekty fryzjersko-kosmetyczne, kosmetyczne. przy których znajdują się kabiny do opalania. **Skontrolowano 9 obiektów**. Podczas kontroli nie stwierdzono sytuacji udostępniania solarium małoletnim oraz reklamy i promocji usług w zakresie udostępniania solarium. Skontrolowane obiekty posiadały umieszczoną, czytelną i widoczną informację o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium. **W trakcie kontroli nie stwierdzono uchybień.**

Ustępy publiczne oraz toalety ogólnodostępne

W ewidencji znajduje się **20 ustępów publicznych oraz 9 toalet ogólnodostępnych** czyli takich, które zlokalizowane są w budynkach użyteczności publicznej. W 2019 r. **skontrolowano 11 obiektów**, w których stan sanitarno-higieniczny nie budził zastrzeżeń. Ustępy zaopatrzone były w wystarczającą ilość środków higieny, środków do utrzymania czystości i środków dezynfekcyjnych. Ustępy sprzątane są wielokrotnie w ciągu doby, co potwierdzają odpowiednie zapisy w dokumentacji. Ustępy typu TOI - TOI na terenie naszego regionu posiadają sprawny i skuteczny sposób serwisowania. PPIS nadzoruje także **225 innych obiektów użyteczności publicznej**, w tym m.in.: apteki, noclegownie, targowiska, parkingi, stacje paliw, zakład karny, domy przedpogrzebowe, zakłady pogrzebowe, cmentarze. Ogółem w tej grupie obiektów przeprowadzono **25 kontroli**, podczas których **nie stwierdzono nieprawidłowości**. Obiekty prowadzą prawidłową gospodarkę odpadami komunalnymi, zachowana jest bieżąca czystość. Wszystkie skontrolowane obiekty pod względem sanitarno - higienicznym oceniono jako dobre.

W 2019 r., podobnie jak w latach ubiegłych, nie stwierdzono zagrożeń sanitarno-epidemiologicznych dla mieszkańców powiatu i osób czasowo w nim przebywających, korzystających z obiektów użyteczności publicznej. Obiekty te są zadbane a otoczenie wokół nich jest stale upiększane. W plenerze powstają małe infrastruktury sportowo-rekreacyjne, które cieszą się dużym zainteresowaniem zarówno dzieci jak i osób dorosłych. Coraz częściej obserwuje się wzrost świadomości klientów wymuszający podnoszenie standardu świadczonych usług. **W 2019 r. nadzorowany teren pod względem sanitarno-higienicznym został oceniony jako dobry**

Stan sanitarny zakładów pracy

Realizując zadania wynikające z ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej sekcja Higieny Pracy nadzorowała:

- warunki zdrowotne w środowisku pracy,
- przestrzeganie przez producentów, dystrybutorów i stosujących chemikalia wymogów określonych przepisami prawa oraz prowadziła postępowania w sprawach chorób zawodowych.

Powiat cieszyński charakteryzuje się dużą ilością małych podmiotów gospodarczych. W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Cieszynie, pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy, znajdują się **544** zakłady pracy, w których zatrudnionych jest ponad **20 tys.** pracowników. Większość z nich to małe zakłady świadczące usługi dla potrzeb lokalnego rynku, m.in. stolarnie, warsztaty samochodowe, piekarnie itp. Przemysł wielkobudżetowy, zatrudniający największą liczbę pracowników, obejmuje odlewnie, kuźnie, produkcję chemikaliów, branżę samochodową oraz przemysł spożywczy.

W 2019 r. przeprowadzono **47** kontroli, w **21** zakładach. Wobec stwierdzanych podczas kontroli nieprawidłowości wydano **26** decyzji administracyjnych zawierających **84** nakazy, które dotyczyły m.in.:

- zapewnienia właściwego stanu higieniczno-sanitarnego oraz prawidłowego urządzenia pomieszczeń pracy i higieniczno – sanitarnych,
- przeprowadzenia lub uzupełnienia oceny ryzyka zawodowego o zagrożenia występujące w środowisku pracy oraz zapoznania z nią pracowników,
- przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy,
- spełnienia wymagań w zakresie substancji o działaniu rakotwórczym.

Jednymi z najczęściej występujących w zakładach pracy czynników szkodliwych jakie mogą przyczyniać się do powstania chorób zawodowych są m.in. hałas, drgania mechaniczne, pyły, czynniki chemiczne, w tym czynniki rakotwórcze. Dla tych czynników zostały określone najwyższe dopuszczalne stężenia, bądź natężenia (NDS/NDN) w środowisku pracy, regulowane rozporządzeniem Ministra Rodziny,

Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. W warunkach przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych pracuje **1238** osób, w tym niezmiennie większość w narażeniu na hałas. Liczba osób narażonych na ponadnormatywne natężenia i stężenia czynników szkodliwych w środowisku pracy utrzymuje się w porównaniu do poprzedniego roku na podobnym poziomie, z nieznaczną tendencją malejącą w obrębie narażenia na hałas i pyły.

Realizując wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego, kontrolowano **warunki pracy pracowników narażonych na substancje rakotwórcze zawarte w lekach cytostatycznych**. W ww. zakresie przeprowadzono 3 kontrole sanitarne.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą ich usunięcie.



Kontynuując nadzór nad podmiotami wprowadzającymi do obrotu oraz stosującymi w działalności zawodowej **substancje i mieszaniny niebezpieczne i stwarzające zagrożenie**, w 2019 r. przeprowadzono w tym zakresie **19 kontroli sanitarnych**. W ewidencji PPIS w Cieszynie znajduje się **65 podmiotów** wprowadzających do obrotu powyższe chemikalia i **321 zakładów** stosujących je w działalności zawodowej.

Stwierdzone uchybienia dotyczyły w szczególności braku uwzględnienia w instrukcjach bhp informacji z kart charakterystyk stosowanych mieszanin niebezpiecznych, braku procedur działania celem zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony pracowników w związku z obecnością w miejscu pracy czynnika chemicznego stwarzającego zagrożenie wypadku lub awarii.

W 2019r. wydano **2 decyzje** o stwierdzeniu **choroby zawodowej**, dotyczące:

- pylicy płuc: pylicy górników kopalń węgla,
- boreliozy, należącej do grupy chorób zakaźnych lub pasożytniczych albo ich następstw.

Wydano również **6 decyzji** o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

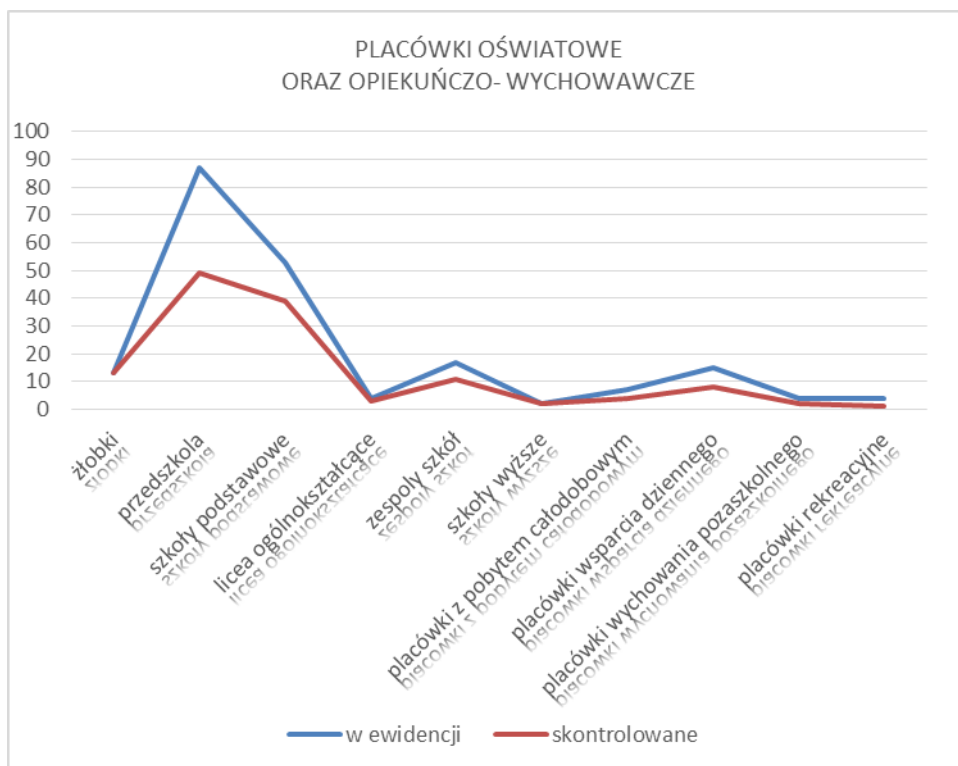


W 2019r. w ramach nadzoru nad przestrzeganiem zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **środków zastępczych, tzw. „dopalaczy”** kontynuowano współpracę z Prokuraturą Rejonową w Cieszynie. Ponadto współpracowano z dyrekcją Szpitala Śląskiego i Cieszyńskiego Pogotowia Ratunkowego

w zakresie zgłaszania zatrucí środkami zastępczymi. W 2019r. **zgłoszono 2 przypadki** podejrzeń zatrucí. Obie osoby były hospitalizowane w Szpitalu Śląskim w Cieszynie.

Bezpieczeństwo Dzieci i Młodzieży

Na przestrzeni całego 2019r. sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży nadzorowała **206 placówek** stałych (w tym 2 uczelnie wyższe).



W czasie wakacji letnich oraz zimowych na terenie powiatu cieszyńskiego zorganizowanych było **567 turnusów** wypoczynku dzieci i młodzieży. Przeprowadzono łącznie **239 kontroli sanitarnych**, w tym w **172** w placówkach szkolno-wychowawczych oraz **67** turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w placówkach nauczania i wychowania wydano **39 decyzji administracyjnych oraz 34 decyzje płatnicze**, w czasie kontroli wypoczynku dzieci i młodzieży nałożono 1 mandat karny.

Żłobki



Opiekę najmłodszym dzieciom zapewniono łącznie w **13 placówkach**, z których skorzystało **508** dzieci. Skontrolowano wszystkie placówki. Stan obiektów nie budził większych zastrzeżeń. W dwóch żłobkach stwierdzono uchybienia natury sanitarno- technicznej, w tym niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń sanitarnych.

Ponadto w związku z zanieczyszczeniem powietrza w okresie zimowym w trzech żłobkach zakupiono oczyszczacze powietrza.

Przedszkola



W 2019r na terenie powiatu objętych nadzorem było **99 placówek**, 12 z nich funkcjonowało w zespołach szkolno- przedszkolnych. Opiekę przedszkolną znalazło w nich **3894 dzieci**. W porównaniu do ubiegłego roku wzrosła ilość wydanych decyzji administracyjnych. Nieprawidłowości

dotyczyły głównie stanu technicznego w pomieszczeniach dydaktycznych, złego stanu technicznego mebli edukacyjnych, zasad ergonomii. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zaopatrzeniu sanitariatów w ciepłą bieżącą wodę do mycia rąk oraz środki do utrzymania higieny. Kształtowanie prawidłowych nawyków higienicznych jest niezwykle istotne wśród dzieci w wieku przedszkolnym. Dlatego też ważnym jest stwarzanie dzieciom odpowiednich warunków do utrzymania higieny jamy ustnej. W skontrolowanych placówkach w **90,4%** zapewniono warunki do mycia zębów.

Przedszkola dające dzieciom możliwość szczotkowania zębów zapewniają również miejsce do prawidłowego, higienicznego przechowywania szczoteczek wraz z kubkami, właściwie je oznakowując.



Przedmiotem kontroli terenów rekreacyjnych i placów zabaw był stan sanitarno-techniczny urządzeń, w tym posiadanie certyfikatów zgodności z normami, sposób zabezpieczenia miejsc zabaw dzieci, umieszczanie czytelnych i kompletnych regulaminów oraz posiadanie harmonogramów

napraw i kontroli. Szczególną uwagę zwracano na częstotliwość wymiany piasku oraz zabezpieczenie piaskownic przed zanieczyszczeniem.

Nadal problem w przedszkolach jest duże zagęszczenie dzieci w salach, gdzie często w pomieszczeniu o małej powierzchni prowadzone są zajęcia dla maksymalnej liczby (tj. 25) dzieci. W wybranych placówkach przedszkolnych, wzorem lat ubiegłych, dokonano oceny dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii. Pomiary przeprowadzono w 9 przedszkolach, gdzie zmierzono **713 stanowisk pracy/nauki** dzieci. Stwierdzono, że z nieprawidłowych stanowisk korzystało 9 dzieci w 1 placówce, co z kolei stanowi **duży spadek** w stosunku do lat ubiegłych.

W roku 2019 na **165 placówek oświatowych**, będących w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Cieszynie, **skontrolowano w tym zakresie 99**, tj. 60%. Stwierdzono, że w 60 placówkach tj. w 60,6%, funkcjonowały oddziały „zerowe”, do których łącznie uczęszczało 1503 sześciolatków, czyli 9,3% wszystkich dzieci w placówkach oświatowych. **Brak właściwej infrastruktury do funkcjonowania oddziałów „zerowych” odnotowano w 8 placówkach.** Były to meble niedostosowane do wzrostu dzieci, brak możliwości dożywiania dzieci podczas pobytu w przedszkolu, brak wydzielonego placu rekreacyjnego dla młodszych dzieci.

Szkoły



Kolejną grupę nadzorowanych obiektów stałych stanowią szkoły. W roku sprawozdawczym skontrolowano **61 z 82** szkół wszystkich typów i stopni. Co roku w tych placówkach przeprowadzane są bieżące prace remontowe, termomodernizacje, poprawiane są warunki pracy/nauki uczniów. W ramach działalności pokontrolnej wydano **10 decyzji administracyjnych**, wystosowano **3 wystąpienia pokontrolne** do organów prowadzących placówki szkolne. Nieprawidłowości w placówkach szkolnych dotyczyły m. in. niewłaściwego stanu technicznego (zawilgoceń, ubytków farby) w szatniach, salach dydaktycznych, korytarzach, klatkach schodowych; nieprawidłowego oświetlenia oraz złego stanu technicznego nawierzchni boiska. **W 2 szkołach stwierdzono niezachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych**, w związku z czym wystosowano wystąpienia do organów prowadzących.



W kontrolowanych placówkach dokonano również oceny usadowienia uczniów w ławkach szkolnych zgodnie z zasadami ergonomii. Jest to istotny element środowiska szkolnego, mający wpływ na prawidłową postawę ciała ucznia, a tym samym na jego zdrowie. W 2019 roku dokonano analizy usadowienia dla **761 uczniów** w 13 placówkach. W przypadku **16 % badanych meble szkolne wykorzystywane były niezgodnie z zasadami ergonomii**. Na zdrowie psychiczne i dobre samopoczucie uczniów w środowisku szkolnym istotny wpływ ma prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku. Przedmiotem kontroli było równomierne obciążenie uczniów obowiązkami w poszczególnych dniach tygodnia. **Rozkłady zajęć lekcyjnych w 2019r oceniono w 42 oddziałach, w 5 szkołach. Nieprawidłowości w tym zakresie odnotowano w 3 oddziałach, w 1 szkole.**



W roku 2019 w czasie prowadzonych czynności kontrolnych dokonano pomiarów wagi ciała i ciężarów tornistrów. **Badaniu poddano dzieci i młodzież z 7 szkół miejskich i 15 szkół wiejskich.** Ogółem zważono **3896** uczniów oraz ich tornistry/plecaki, z czego normę przekroczyło **2245 uczniów czyli 57,6%**. Ponadto wyniki badań przeanalizowano w dwóch przedziałach wiekowych (biorąc pod uwagę systemy nauki szkolnej) tj. klasy I-III, gdzie zajęcia dydaktyczne odbywają w jednej sali lekcyjnej oraz klasy IV-VIII, w których prowadzony jest najczęściej system nauki w klasopracowniach. Ważnym czynnikiem

warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest organizacja aktywności ruchowej. Oceniając szkoły w aspekcie warunków, w których prowadzone są zajęcia wychowania fizycznego, stwierdzono, że na 53 skontrolowanych w roku 2019 placówek szkolnych:

- 12 szkół posiadało szkolny zespół sportowy z boiskiem (22,6 %)
- 8 szkół posiadało szkolny zespół sportowy bez boiska (15 %)
- 3 szkoły posiadały salę gimnastyczną i salę zastępczą z boiskiem (5,6 %)

Ponadto w skontrolowanych placówkach stwierdzono, iż:

- 1 szkoła posiadała wyłącznie salę gimnastyczną (1,8 %)
- 4 szkoły posiadały wyłącznie zastępczą/rekreacyjną (7,5 %)
- 11 szkół posiadało salę gimnastyczną z boiskiem (20,7%)
- 8 szkół posiadało salę rekreacyjną/zastępczą z boiskiem (15,1 %)

Na 53 skontrolowane szkoły, 7 z nich, tj. 13,2% nie posiadało własnej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Jednostki te korzystały z infrastruktury poza placówkami.



Ocenie poddano również wyposażenie szkół w urządzenia i sprzęt sportowy. Stwierdzono, iż w 8 placówkach (47%) posiadających infrastrukturę sportową z węzłem sanitarnym uczniowie nie wykorzystywali urządzeń natryskowych w ogóle, a w 9 przypadkach (53%) natryski używane były tylko po dodatkowych zajęciach sportowych.

Nie stwierdzono w placówkach natrysków nieczynnych. Tylko w 3 szkołach (17,6%) uczniowie korzystali z nich sporadycznie. Szkoły, które nie posiadają wystarczającej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, organizują zajęcia w obiektach sportowych, takich jak: hala sportowa, basen czy boiska sportowe miejscowych klubów sportowych lub bazy w innych szkołach. Zgodnie z ustawą o systemie oświaty, szkoła powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Analogicznie do lat ubiegłych dokonano oceny warunków realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach.

Gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej posiada 52,8 % szkół, w 15 placówkach (28,3%) zapewniona jest w pomieszczeniach zastępczych, zaś **w 10 przypadkach (18,8%) opieka pielęgniarska realizowana jest poza szkołą.** Z informacji uzyskanych od dyrektorów szkół wynika, że **liczba godzin** pracy pielęgniarki/higienistki szkolnej na przestrzeni tygodnia **jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb.**

Dbając o higieniczne warunki pracy ucznia, podczas kontroli zwracano uwagę na warunki mikroklimatyczne w pomieszczeniach dydaktycznych.

W większości skontrolowanych szkół nie stwierdzono nadmiernego zagęszczenia w salach lekcyjnych dzieci młodszych, z uwagi na konieczność podziału oddziałów przy liczbie większej niż 25 w klasach I-III. Nadal problem można zaobserwować w starszych klasach szkół podstawowych. **Wentylacja pomieszczeń w znacznej części placówek była prawidłowa,** co potwierdzały przedstawiane w trakcie kontroli protokoły z corocznych badań skuteczności działania wentylacyjnych przewodów kominowych.

Jednak w części placówek po przeprowadzonej wymianie okien przy braku przewodów wentylacyjnych pojawił się problem z prawidłową wymianą powietrza. Niepokojącym zjawiskiem jest ograniczenie wietrzenia sal dydaktycznych, zdarza się, że cała lekcja prowadzona jest w pomieszczeniu, które nie było wietrzone nie tylko w trakcie lekcji, ale i w czasie przerw. W takiej sytuacji w trakcie kontroli prowadzono rozmowy z dyrektorami placówek, nauczycielami oraz uczniami na temat szkodliwości zużytego powietrza/ zbyt dużej emisji CO₂.

Mając na uwadze zapewnienie potrzeb biologicznych oraz prawidłowy rozwój fizyczny jak i umysłowy młodego pokolenia również w 2019 roku poddano ocenie możliwości korzystania z żywienia uczniów w szkołach wszystkich typów. Wydawanie **ciepłych posiłków** (przygotowywanych na miejscu) prowadzone było w **42 jednostkach** organizacyjnych, tj. w 79,2% skontrolowanych szkół, natomiast dostarczanych w **formie cateringu** w **7 placówkach**, tj. w 13,2 %. **Jedna placówka (1,8%) nie zapewniała uczniom dostępu do ciepłych posiłków. Z obiadów** (pełnych i jednodaniowych) łącznie skorzystało **7086 uczniów**, w tym 296 uczniów z posiłków dofinansowanych. W trakcie kontroli ustalono, że w 56 % skontrolowanych szkół zapewniono uczniom możliwość wypicia ciepłego napoju (herbaty, mleka), a większość placówek gwarantuje uczniom dostępność wody do picia. Na aprobatę zasługuje obecna w niektórych szkołach (3) organizacja drugich śniadań na terenie placówki. W trakcie pobytu w szkole, z tej formy skorzystało 129 uczniów. Pozytywnym zjawiskiem jest również realizowanie w szkołach programów „owoce i warzywa w szkole”, „szklanka mleka” dofinansowanych przez Agencję Rynku Rolnego.

Kontrolami sanitarnymi poza żłobkami, przedszkolami i szkołami objęte są także placówki: z pobytem stałym i czasowym, wsparcia dziennego, wychowania pozaszkolnego oraz rekreacyjne. Nadzorem objętych jest 7 placówek z pobytem całodobowym z czego 4 zostały skontrolowane oraz 23 inne jednostki, z czego kontroli poddano 11. W placówkach działalności pozaszkolnej oraz opieki całodobowej nie stwierdzono uchybień techniczno- sanitarnych.



Specyficzne położenie geograficzne powiatu cieszyńskiego związane jest z organizacją wielu miejsc wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży z całej Polski. W roku 2019 do bazy Ministerstwa Edukacji Narodowej na terenie działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Cieszynie zostało zgłoszonych **567** turnusów, w tym 342 turnusów dotyczących wypoczynku letniego i 225 turnusów wypoczynku zimowego. W trakcie trwającego wypoczynku letniego, na którym przebywało **13307 uczestników**, **skontrolowano 44 turnusy**. W 1 przypadku nie zapewniono właściwych warunków sanitarno-higienicznych i w związku z tym nałożono na organizatora mandat karny.

Podczas trwającego wypoczynku zimowego, z którego korzystało **8040 uczestników**, **skontrolowano 22 turnusy**, nie stwierdzono zaniedbań w zakresie warunków sanitarno-higienicznych, odnotowano 1 interwencję-niezasadną. W roku 2019 nie wydano decyzji o zamknięciu całości lub części obiektu, w którym odbywał się wypoczynek dzieci i młodzieży. Zajęcia feryjne w miejscu zamieszkania wzorem lat ubiegłych zorganizowane były przez placówki oświatowe lub ośrodki wsparcia dziennego. Dla dzieci i młodzieży organizowano zajęcia w formie gier, zabaw, wyjścia na basen i wycieczek wyjazdowych poza miasto.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny



Zadania wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter prewencyjny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych inwestycji. Zadania te polegają na kontroli przestrzegania wymagań

higienicznych i zdrowotnych w procesie planowania i lokalizacji, opracowania projektów i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Przy uzgadnianiu planowanych przedsięwzięć zwraca się uwagę na to, czy zapewniono bezpieczeństwo zdrowotne przyszłych użytkowników projektowanych obiektów użyteczności publicznej, komunalnych, usługowych, zakładów pracy, służby zdrowia, oświaty.

Działalność opiniodawczą i nadzorową można podzielić na obszary w zależności od zagadnień związanych z realizacją obiektów budowlanych. W zakresie kontroli wymagań sanitarno-higienicznych etapy procesu inwestycyjnego dotyczą:

- planowania przestrzennego na poziomie miast i gmin (etap strategicznej oceny oddziaływania na środowisko),
- określania uwarunkowań wymaganych przy realizacji przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko, dla postępowań prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego lub organy ochrony środowiska,
- opiniowania dokumentacji projektowej,
- dopuszczania do użytkowania obiektów budowlanych.



Zadania w zakresie planowania przestrzennego realizowane były w oparciu o ustawę z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (jednolity tekst Dz.U. z 2018 r. poz. 2081 z zm.).

Uzgodnień dokonywano na podstawie przygotowanych przez jednostki samorządowe, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast i gmin wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Uwzględniając ww. prognozy wydano 3 opinie uzgadniające **projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego**. Przekształcenia jednostek planistycznych dotyczyły zazwyczaj utrwalenia funkcji związanej z mieszkalnictwem, usługami lub produkcją. Dodatkowo wprowadzono nowe ustalenia poprzez zastąpienie terenów zielonych i rolnych, terenami zabudowy sportowo-rekreacyjnej. Dla terenów zawierających cieki wodne (obszar zbiornika wód podziemnych) wprowadzono obostrzenia dotyczące gospodarki wodno-ściekowej. Większość projektów dotyczyła obszarów stanowiących wycinek gmin (pojedyncze jednostki strukturalne oraz niewielkie obszary planu np. ulice, wsie).

Kierunki przekształceń terenów w poszczególnych gminach.

Lp.	Gmina	Przeznaczenie terenu istniejące	Przeznaczenie terenu projektowane
1.	Drogomyśl	Tereny usługowe	Tereny usługowe (rozszerzenie funkcji o możliwość realizacji obiektów o charakterze usługowo-produkcyjnym)
2.	Leszna Górna	Tereny zabudowy mieszkalnej, usługowej, rekreacyjno-sportowej	Tereny mieszkaniowe, usługowe, sportowo-rekreacyjne – rozszerzenie funkcji), Tereny cmentarzy – warunki lokalizacji dla wybranych obiektów (dostosowanie do wymogów wynikających z przepisów szczegółowych).

3.	Skoczów	Terenu usługowe, oświatowe i ochrony zdrowia	<p>Utrwalenie obecnej funkcji z możliwością rozbudowy poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – intensyfikację zabudowy, – rozwój funkcji usług oświaty, nauki, usług oświaty z usługami zdrowia i opieki społecznej, – realizację usług, które nie mogą mieć degradującego wpływu na środowisko, – modernizację i rozbudowę sieci infrastruktury technicznej umożliwiającą – ograniczenie zanieczyszczeń wód (kanalizacja) i powietrza (ciepłownictwo, rozbudowa sieci gazowej), – zapewnienie dostępności komunikacyjnej oraz możliwości swobodnego parkowania, – zachowanie terenów zieleni urządzonej i izolacyjnej.
----	---------	--	---

Na terenie powiatu cieszyńskiego w większości obowiązują ustalenia określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Sukcesywnie na obszarach gmin dokonywane są niewielkie korekty w przeznaczeniu jednostek planistycznych związane z wprowadzeniem lub zmianą ustaleń dotyczących planów miejscowych (dostosowanie ustaleń obowiązujących planów przestrzennych do aktualnych przepisów, zmiany w planowaniu przestrzennym na wniosek inwestorów indywidualnych, powiększenia obszarów). Wyjątkiem jest gmina Ustroń, w której plan przestrzenny został uchylony i obecnie trwają prace nad sporządzeniem projektów dla wybranych fragmentów i jednostek planistycznych.

W porównaniu do roku 2018, wydano tyle samo opinii dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozach oddziaływania na środowisko dla inwestycji planistycznych. Zmniejszyła się natomiast liczba uzgadnianych projektów miejscowych planów (o 70%). Kierunki polityki planowania przestrzennego w gminach stanowią kontynuację ustaleń istniejących planów miejscowych z ewentualnym rozszerzeniem funkcji podstawowych dla danego obszaru (zajęcie terenów rolnych – zielonych, wydzielenie terenów rekreacyjnych, mieszkaniowych).

Opinie sanitarne dotyczące uzgodnienia warunków do „**decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach**” dla konkretnych inwestycji wydawane były w zakresie dotyczącym:

- określenia konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, w myśl ustawy „o udostępnianiu informacji o środowisku...”,
- uzgodnień szczegółowych warunków, związanych z realizacją przedsięwzięć, na podstawie opracowanych raportów – uzgodnienia do decyzji „o środowiskowych uwarunkowaniach”.

Na podstawie analizy wydawanych opinii i uzgodnień, w 2019 roku zaobserwowano podobną ilość przygotowywanych opinii w stosunku do roku poprzedniego, ale wydano więcej uzgodnień do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (4 opinie). Należy zwrócić uwagę na zainteresowanie inwestycjami dotyczącymi gospodarowaniem odpadami (punkty przetwarzania odpadów, miejsca gromadzenia). W pojedynczych przypadkach wydawano opinie dotyczące stacji paliw, gospodarstw rolnych (zwiększenie ilości DJP), zakładów produkcyjnych (zakłady metalowe, przemysł lakierniczy). Planowane inwestycje warunkowano właściwą gospodarką wodno-ściekową oraz prawidłowym postępowaniem z odpadami i to zarówno na etapie budowy jak i eksploatacji. Uzgodnienia warunków do decyzji „o środowiskowych uwarunkowaniach” wydawano przy uwzględnieniu ograniczenia oddziaływania inwestycji w zakresie uciążliwego hałasu - tereny chronione, a także ochronę powietrza na tych obszarach, przed zanieczyszczeniami powstającymi w procesach technologicznych.

W przypadku jednego z projektowanych zakładów przetwarzania odpadów (piroliza termolityczna) zaobserwowano liczne protesty mieszkańców sąsiadujących z działką przeznaczoną pod ww. przedsięwzięcie.



Organy PIS mają za zadanie prowadzenie działań zmierzających do zapobiegania możliwości powstawania zagrożeń dla bezpieczeństwa sanitarnego i zdrowia ludzi na etapie sporządzania dokumentacji projektowych nowych i modernizowanych obiektów, w których przebywać będą ludzie.

Podczas weryfikacji rozwiązań projektowych w szczególności zwracano uwagę na usytuowanie pomieszczeń i ich wykończenie, systemy wentylacji oraz warunki socjalno-sanitarne personelu. Dodatkowo przy opiniowaniu bardzo istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa sanitarnego oraz warunków pracy w zakładach odgrywa prawidłowe **zaprojektowanie obiektu**, z uwzględnieniem przewidzianej technologii produkcji, a także obowiązujących w tym zakresie przepisów. W grupie obiektów ochrony zdrowia, w celu zapewnienia prawidłowych warunków do przebywania pacjentów w tych obiektach, niezbędne jest takie ich zaprojektowanie, aby spełnione były wymogi dotyczące odpowiedniego ich usytuowania, z uwzględnieniem istniejącego i projektowanego zagospodarowania terenu, zapewnienia warunków do udzielania świadczeń zdrowotnych, a także odpowiednich warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń tj. powierzchni gabinetów, ich wysokość, warunków oświetlenia światłem naturalnym oraz wentylacji.

Do ciekawszych inwestycji, będących przedmiotem uzgodnień, zaliczyć można:

- Zbiornik na wodę dla rezerwowego zasilania obiektów uzdrowiska „Ustroń”.
- Zakład produkcyjny w Kaczycach (systemy wentylacyjne i osprzęt instalacyjny).

Obszar działalności związany z **dopuszczeniem obiektów do użytkowania obiektów budowlanych** dotyczył czynności kontrolnych realizowanych na podstawie dokumentacji projektowej, uzgodnień branżowych oraz dokumentów formalno-prawnych (stanowiska organu administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego).

W trakcie **kontroli 107 obiektów**, w **12 przypadkach stwierdzano nieprawidłowości** związane z ich realizacją, które skutkowały wydaniem opinii negatywnej. Opinie te stanowiły ponad 11% wszystkich przeprowadzonych kontroli. Opinie wydawano w formie pisma lub opinii sanitarnej, zależnie od nałożonego na inwestora obowiązku uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego. Przy uczestniczeniu w dopuszczeniu do użytkowania obiektów, stwierdzano poważne utrudnienia w trakcie kontroli, z uwagi na nieprecyzyjność lub brak jednoznacznie określonych warunków higieniczno-sanitarnych

w dokumentacji projektowej (brak szczegółowych opisów, rysunków dla projektów zmiany sposobu użytkowania, projektów technologicznych).



Kontrole wykazały także, że obiekty ochrony zdrowia (przychodnie, apteki, gabinety praktyk lekarskich) były lepiej przygotowane do kontroli w porównaniu do lokali gastronomicznych i zakładów fryzjersko-kosmetycznych (wyposażenie, stan techniczny).

Do ciekawszych obiektów będących przedmiotem kontroli zaliczyć można:

- Zespół 4 sal kinowych w galerii handlowej „Stela” w Cieszynie.
- Budynek Biblioteki Publicznej w Hażlachu.
- Budynki produkcyjno-magazynowe w Bażanowicach i Cieszynie (przemysł metalowy i tworzyw sztucznych).

Działania Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego PSSE w Cieszynie skoncentrowane są głównie na zapewnieniu właściwych warunków higienicznych i zdrowotnych stwarzanych mieszkańcom powiatu cieszyńskiego w zakresie środowiska pracy, edukacji, opieki zdrowotnej oraz mieszkalnictwa, a także współzależności i sąsiedztwa różnych podmiotów gospodarczych. Wszystkie zagadnienia i sprawy rozpatrywane były w odpowiedzi na wnioski organów współpracujących lub indywidualnych podmiotów gospodarczych, ze zwróceniem szczególnej uwagi na obiekty nadzorowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną, w ramach nadzoru bieżącego (obiekty żywnościowo-żywnościowe, obiekty ochrony zdrowia, zakłady stylizacji, pielęgnacji i upiększania ciała, obiekty zakwaterowania i pobytu podróżnych, zakłady pracy, itp.).

Analizując zagadnienia związane z działalnością nadzoru zapobiegawczego w ujęciu statystycznym do roku poprzedniego, należy podkreślić blisko **70% zmniejszenie** ilości wydawanych uzgodnień i opinii z zakresu planowania przestrzennego (etap projektowy, strategiczna ocena oddziaływania zmian w planowaniu przestrzennym gmin). Zaobserwowano nieznaczny wzrost ilości wydanych uzgodnień do decyzji „o środowiskowych uwarunkowaniach”. Liczna postępowań w sprawie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania planowanych inwestycji na środowisko,

kształtowała się na podobnym poziomie w odniesieniu do roku ubiegłego. W zakresie uzgodnień warunków higieniczno-sanitarnych dla projektów budowlanych i dokumentacji zmiany sposobu użytkowania, najliczniejszą grupę stanowiły obiekty ochrony zdrowia i obiekty przemysłowo-produkcyjne. W porównaniu do roku 2018 ilość obiektów przekazywanych do użytkowania kształtowała się na porównywalnym poziomie.

Skargi, wnioski i interwencje

Przyjmowanie i rozpatrywanie skarg i wniosków odbywa się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego - Dział VIII Skargi i wnioski oraz *Regulaminem przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków, listów i interwencji składanych w PSSE w Cieszynie*.

W roku 2019 odnotowano jedną skargę dotyczącą Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Każda interwencja rozpatrywana jest rzetelnie i dokładnie, zgodnie z terminami określonymi w kpa, a jej rozpatrywanie jest zawsze priorytetem w działaniach nadzorowych.

W roku 2019, złożono 102 interwencji, w 2018 (159). Najwięcej interwencji (**69**) wpłynęło w zakresie bezpieczeństwa żywności, w tym **tylko około 1/3 zasadnych**. Większość z nich, podobnie jak w latach poprzednich, zgłaszano anonimowo, głównie telefonicznie, ale coraz więcej interwencji wpływa drogą elektroniczną.

Zestawienie interwencji za rok 2019r.

Rodzaj interwencji	Liczba (ogółem)	Liczba zasadnych (w grupie)
Jakość żywności i stan obiektów z nią związanych	69	25
Jakość wody, obiektów użyteczności publicznej oraz innych dot. higieny komunalnej	26	0
Warunki pracy	3	2
Warunki sanitarne w lecznictwie, wystąpienie objawów chorobowych	0	0
Warunki techniczne i lokalizacyjne	0	0
Warunki nauczania i wypoczynku	4	2

Oświata Zdrowotna



Głównym celem działań pionu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych poprzez promowanie zdrowego stylu życia oraz informowanie o konsekwencjach zachowań

ryzykownych dla zdrowia. Od lat, we współpracy ze Starostwem Powiatowym, Urzędami Miast i Gmin, przedszkolami, szkołami, organizacjami pozarządowymi oraz lokalnymi mediami realizujemy szereg działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia skierowanych do różnych grup odbiorców.

Zakres podejmowanych działań dotyczył:

- profilaktyki używania substancji psychoaktywnych, w tym tytoniu, alkoholu, narkotyków, a od kilku lat także dopalaczy,
- profilaktyki nadwagi i otyłości, zasad prawidłowego odżywiania,
- zapobiegania chorobom zakaźnym i zakażeniom,
- profilaktyki nowotworów,
- promocji szczepień ochronnych.



W 2019 r. w całym województwie śląskim, kontynuowano, zainicjowane w 2010 r. przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, działania edukacyjne pod hasłem „*Dopalacze - Wypalacze - Groźne narkotyki*”. których celem jest profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży oraz zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z dopalaczy. Akcja realizowana była wśród młodzieży starszych klas szkół podstawowych i w ośrodkach wypoczynku letniego i zimowego.

W klasach VII i VIII szkół podstawowych kontynuowano realizację programu profilaktyki uniwersalnej pt. „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”, powstałego z inicjatywy Ministerstwa Zdrowia oraz Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, którego celem jest dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami.



W ramach realizacji Projektu KIK/68 pt. „**Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych**”, który trwa od 2012 roku, co roku organizowano Ogólnopolską Kampanię Społeczną pt. „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”. Skierowana była do ogółu społeczeństwa w szczególności do kobiet w ciąży. Elementy Kampanii wykorzystywane są podczas imprez prozdrowotnych, plenerowych oraz akacjach edukacyjno-profilaktycznych organizowanych dla mieszkańców naszego powiatu.



Dla uczniów szkół ponadpodstawowych przygotowano program edukacyjny pt. „**ARS, czyli jak dbać o miłość?**”, który stanowi część projektu współfinansowanego ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy pt. „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”. Program od I edycji zrealizowany był we wszystkich szkołach ponadpodstawowych powiatu cieszyńskiego. W roku szkolnym 2018/2019 w VI edycji brało udział **378** uczniów z 13 szkół.



Realizując od 2010 roku **Program ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce**, który ma na celu zmniejszenie w Polsce zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy (aktywne i bierne palenie), pracownicy Oddziału Nadzoru Sanitarnego skontrolowali przestrzeganie ustawowego zakazu palenia tytoniu w:

- 130 w jednostkach organizacyjnych systemu oświaty,
- 67 podmiotach leczniczych,
- 5 zakładach pracy,
- 230 lokalach gastronomiczno-rozrywkowych,
- 64 obiektach kultury i wypoczynku,
- 1 obiekcie służącym obsłudze podróżnych,
- 3 innych pomieszczeniach użytku publicznego.



Istotną rolę w kreowaniu mody na niepalenie tytoniu wśród dzieci spełniają programy antytytoniowej edukacji zdrowotnej. Jednym z nich jest program pt. „**Bieg po zdrowie**” przeznaczony dla uczniów klas IV szkół podstawowych. W zrealizowanej III edycji programu uczestniczyło **1249 uczniów** z 17 szkół podstawowych oraz **1033 rodziców**.



W ramach programu oraz obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu dla uczniów szkół podstawowych i przedszkolaków zorganizowano konkurs plastyczny pt. „**Każdy papieros niszczy Twoje Zdrowie**” na który nadesłano 107 prac dzieci z 18 placówek oświatowo-wychowawczych.



Każdego roku w naszym kraju odnotowuje się ok. 50 tys. nowych zachorowań na nowotwory skóry, z których 3 tys. przypadków stanowią czerniaki, stwierdzane u coraz młodszych ludzi, np. często korzystających z solariów. Badania opinii publicznej wskazały niedostatek wiedzy w zakresie profilaktyki czerniaka.

Państwowa Inspekcja Sanitarna woj. śląskiego kontynuowała więc realizację w szkołach ponadpodstawowych, programu edukacyjnego „**Znamie! Znam je.**” W powiecie cieszyńskim VI edycja programu realizowana była w **15 szkołach**. Z edukacji skorzystało **1034** uczniów oraz **583** rodziców. Program pozwolił zapoznać uczniów z tematyką nowotworów skóry, zwiększył ich świadomość w zakresie profilaktyki czerniaka i odpowiedzialnych zachowań prozdrowotnych.

Program edukacyjny „**Wybierz Życie – Pierwszy Krok**” poświęcony walce z rakiem szyjki macicy, to kolejny program realizowany w ramach profilaktyki chorób nowotworowych, dedykowany młodzieży szkół ponadpodstawowych. Program realizowało 11 szkół przyczyniając się do podniesienia poziomu wiedzy uczniów i ich opiekunów na temat profilaktyki raka szyjki macicy i zakażeń HPV.



W czasie realizacji programu uświadamiano także matkom, nauczycielkom potrzebę wizyt profilaktycznych u lekarza i wykonania badania cytologicznego. W programie wzięło udział **972** uczniów klas pierwszych, rodziców i opiekunów.



Wojewódzki program „Profilaktyki chorób nowotworowych” wpisuje się także program profilaktyki zakażeń HCV i HBV „**Podstępne WZW**”. Jego celem jest podniesienie poziomu wiedzy wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych na temat tych wirusów, dróg zakażenia, objawów, sposobów skuteczności leczenia, a także podejmowania działań profilaktycznych umożliwiających rozpoznanie zakażenia.

W VIII już edycji programu wzięło udział **731 uczniów i nauczycieli** z 12 szkół ponadpodstawowych.

Szczepienia ochronne to najskuteczniejszy i najefektywniejszy sposób zapobiegania



chorobom zakaźnym. Kampania społeczna **“Zaszczep w sobie chęć szczepienia”** ma na celu podnoszenie świadomości społeczeństwa na temat szczepień ochronnych i skierowana jest do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem rodziców dzieci, osób starszych oraz podróżujących. Kampania ta ma szczególne znaczenie z uwagi na aktywne „ruchy antyszczepionkowe” i ciągły wzrost liczby rodziców odmawiających zaszczepienia swoich dzieci nawet, w ramach szczepień obowiązkowych. Edukacją na temat

profilaktyki chorób zakaźnych objęto ok. **8399** osób podczas cyklicznych akcji: „EXPO Zdrowie”, „Czantoria dla Twojego Zdrowia”, „Wakacyjny Tydzień Zdrowia”, „Dzień dla Zdrowia” w Ustroniu we współpracy ze Starostwem Powiatowym, z Urzędami Miast i Gmin, Fundacją Senioralną „Zdrowy Senior” w Ustroniu, Cieszyńskim Oddziałem Polskiego Komitetu Zwalczenia Raka, Chrześcijańską Służbą Charytatywną w Skoczowie.



Wykrywane co roku nowe **zakażenia HIV i zachorowania na AIDS** w woj. śląskim, w tym także w powiecie cieszyńskim, potwierdzają celowość kontynuacji zadań ujętych w Krajowym Programie Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. W 2019 roku na terenie powiatu zarejestrowano **5 przypadków zakażenia HIV**. Zadania w zakresie profilaktyki zakażeń HIV realizowano podczas imprez prozdrowotnych i plenerowych oraz różnych akcji edukacyjno-profilaktycznych skierowanych

dla mieszkańców naszego powiatu. W 2019 r. w województwie śląskim realizowana była III edycja **Projektu „HIV/AIDS – wiem, nie boję się, toleruję”** skierowanego do nauczycieli i uczniów szkół ponadpodstawowych. W ramach Projektu nauczyciele przeprowadzili lekcje edukacyjne dla uczniów. Dodatkowo dla młodzieży zorganizowano konkurs wiedzy pn. „HIV/AIDS – chcę wiedzieć więcej”.



Światowa Organizacja Zdrowia podaje, że na świecie z powodu chorób cywilizacyjnych, przedwcześnie umiera co roku, 16 mln ludzi. Chorobom cywilizacyjnym można zapobiec prowadząc zdrowy styl życia. Państwowa Inspekcja Sanitarna nieustannie prowadzi działania edukacyjne realizowane w ramach

programu „**Trzymaj Formę**” m.in. w zakresie zapobiegania narastającemu problemowi otyłości wśród dzieci i młodzieży, poprzez poprawę sposobu żywienia i jakości zdrowotnej żywności, zwiększenie aktywności fizycznej oraz umiejętność kontroli stanu swojego zdrowia.

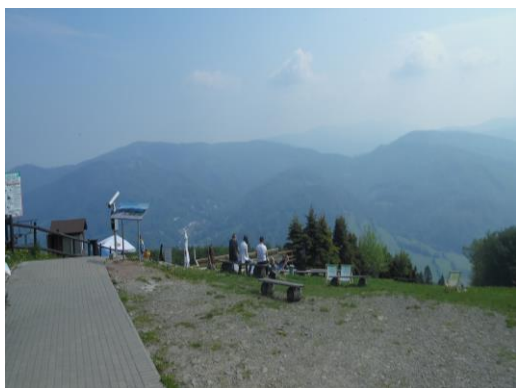
Adresatami programu opartego na metodzie projektu pozwalającego uczniom wspólnie z nauczycielami, rodzicami, środowiskiem lokalnym opracowywać własne sposoby i formy propagowania zasad zdrowego stylu życia, zarówno w szkole jak i rodzinie, prowadzonego już od 2006 roku, z inicjatywy Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz Polskiej Federacji Producentów Żywności są uczniowie szkół podstawowych (klasy V-VIII). W XIII edycji programu wzięło udział **3181** uczniów z **33** szkół .

Kolejny rok prowadzono działania edukacyjne dla dzieci przedszkolnych pn. „**Klub zdrowego przedszkolaka**” mające na celu promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców. Zajęcia dla dzieci oprócz tematyki prawidłowego odżywiania i aktywności fizycznej, objęły bloki tematyczne dotyczące profilaktyki chorób zakaźnych, promieniowania słonecznego, rozpoznawania i unikania dymów, szczególnie papierosowego. Do „Klubu Zdrowego Przedszkolaka” wstąpiło **39 przedszkoli**. W ramach promocji szczepień i uświadomienia dzieciom celowości ich wykonywania w walce z chorobami zakaźnymi wieku dziecięcego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny i pracownicy sekcji oświaty zdrowotnej odwiedzali przedszkola i czytali przedszkolakom bajkę pt. „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”.



Przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej uczestniczyli również w przedszkolnych działaniach prowadzonych w ramach programu: IX Edycji Gminnego Konkursu Wiedzy pt. „Zdrowo żyjemy” zorganizowanym w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Strumieniu. Podobnie jak w latach ubiegłych byliśmy zaproszeni przez Starostwo Powiatowe i Urząd Miasta w Ustroniu do udziału w akcji edukacyjno-profilaktycznej organizowanej dla mieszkańców naszego powiatu w Ustroniu **„Wakacyjny tydzień zdrowia”**.

Podczas tej akcji pracownicy PSSE prowadzili indywidualne rozmowy i porady m.in. z zakresu profilaktyki chorób zakaźnych, nowotworowych, wykonywali pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu, ciśnienia tętniczego i tkanki tłuszczowej. Wszyscy zainteresowani otrzymali ulotki i broszury zachęcające do profilaktyki chorób nowotworowych (czerniaka skóry) i zakaźnych ze szczególnym uwzględnieniem boreliozy, WZW typu A, B i C, odry, chorób układu krążenia oraz profilaktyki uzależnień od różnych substancji psychoaktywnych (dopalacze).



Wspólnie z Cieszyńskim Oddziałem Polskiego Komitetu Zwalczenia Raka oraz Chrześcijańską Służbą Charytatywną w Skoczowie, zorganizowaliśmy spotkanie z turystami odwiedzającymi nasze góry, pod hasłem **„Czantoria dla Twojego zdrowia”**. Udzielano porad oraz przeprowadzano rozmowy dotyczące zdrowego stylu życia, profilaktyki

uzależnień od tytoniu i narkotyków, chorób nowotworowych związanych z nadmierną ekspozycją na promieniowanie UV, zakażeń HIV/AIDS oraz stosowania dopalaczy.

Uczestników zachęcano do prozdrowotnych zachowań, w szczególności do „rzucenia palenia”. Każdy palacz mógł wykonać pomiar tlenu węgla w wydychanym powietrzu oraz podjąć decyzję o rzuceniu nałogu zamieniając papieros na jabłko.

Wszystkich zachęcano do wzięcia udziału w instruktażu prawidłowego poruszania się z kijami prowadzonego przez Skoczowski Klub Nordic Walking „Włóczykije” oraz udzielania pierwszej pomocy przez ratowników Cieszyńskiego Pogotowia Ratunkowego.



Źródła wykorzystanych materiałów:

<http://zamosc.lento.pl/projekt-budowlany-inwentaryzacja-opinia-,5417562.html>
http://www.psse.olesno.info.pl/?page_id=51
<https://tomaszow.lub.pl/kryminalni-zabezpieczyli-dopalacze/>
<http://www.cieszyn.pl/files/Teatr%203.jpg>
http://www.hotelzlotygron.pl/_ftp/zdjecia/Hotel_zima/
https://pl.wikipedia.org/wiki/Skocznia_narciarska_im._Adama_Ma%C5%82ysza#/media/File:POL_Wis%C5%82a_Malinka_DW942_pod_skoczni%C4%85_3.JPG
<https://sphoto.nasza-klasa.pl/323401/13/main/2376a819b3.jpeg>
<http://www.higienawody.wsse.katowice.pl/galeria/kb/index.html>
<https://www.gpw.katowice.pl/stacja-uzdatniania-wody-strumien.php>
<http://www.higienawody.wsse.katowice.pl/galeria/kw/index.html>
<http://www.istebna.org/park-wodny-olza-196.html>
<http://www.strumien.com/newsy/1324-rusza-basen-w-strumieniu>
<http://www.zebrzydowice.net/news.php?readmore=540>
<http://www.nowypm.pl/index.php/aktualnosci/7784-unia-europejska-wspiera-prozdrowotna-zywnosc>
<http://www.sanatoria.org/pl/sanatorium/ustron.html>
<http://www.adsrap.com/catering-services-5-tips-to-prepare-for-a-buffet-catering/>
https://pl.123rf.com/photo_64899320_poj%C4%99cie-kontroli-zdrowa-%C5%BCywno%C5%9B%C4%87-piskl%C4%85t-groch-w-laboratorium-nikt-bliska.html?fromid=dFlzbWZLWnJpazhlg4wdWc4Qk1mdz09
<http://www.focus.pl/artukul/suplementy-diety-czy-zawsze-na-zdrowie>
<http://komag.eu/badania/laboratorium-srodowiska/badania-migracji-globalnej>
<https://lublin.onet.pl/utrudnienia-na-przejsciach-granicznych-z-bialorusia/j274x>
<https://www.odkrywamyzakryte.com/toksyczne-kosmetyki/>
<https://www.wisla.pl/mieszkaniec/sala-gimnastyczna-zespołu-szkol-nr-1-w-wisla-im-wislanskich-olimpijczykow>
<http://goleszow.pl/de/news/basen-w-cisownicy>
<http://sp1.ustron.pl/>
http://www.theoxfordkids.pl/media/filter/s/img/1503242_531852230290736_2729230886424777329_n.jpg
<http://www.bajkowydworek.proformat.pl/galeria/wnetrza-przedszkola-1/#prettyPhoto>
<https://ocdn.eu/pulscmstransforms/1/479ktkpTURBXy85NjUzNTI4NWM5OTMxZDUwYjZkOTQxMDc2YTtk3ZDEzZS5qcGeSIQMAFc0D6M0CMpMFzQMgzQHC>
<https://gis.gov.pl/o-nas/aktualnosci/375-konkurs-na-plakat-stop-dopalaczom-rozstrzygniety>
<http://www.strumien.pl/news/trwaja-zajecia-na-basenie>
<http://www.zebrzydowice.net/news.php?readmore=1454>
<https://www.google.com/search?q=hotel+stok+wisla+zdjęcia&tbm>
<https://gazetalubuska.pl/tym-truja-sie-nasze-dzieci-dopalacze-ktore-niosa-smierc-top-5-najczesciej-wykrywanych-substancji-psychoaktywnych-przez-gis/ar/13484353>
<https://cloud.gpw.katowice.pl/stacja-uzdatniania-wody-strumien.php>
<https://www.google.com/search?q=amfiteatr+wisla+zdjęcia&tbm>
<https://osha.europa.eu/pl/themes/dangerous-substances/clp-classification-labelling-and-packaging-of-substances-and-mixtures>
https://www.podprzylazem.com.pl/files/dynamicContent/sites/ikb588/images/pl/webpage_1/k4saci33/element_84/0/timthumb.jpg
<https://lh3.googleusercontent.com/proxy/PHoluhIYmu5wLTstF34mY20AhfJIIdo683dYuBKWwOgCFekgqNx-scR3wJoA1qIuxHhbwtkwNFtXnYOFZ8ACheopy3OOuLBePKB9IDLsWzjn7xIbY7CU>
https://atrakcjedzieciece.s3.amazonaws.com/uploads/attractionphoto/photo/9556/plac_zabaw_dla_dzieci_Cieszyn_Hallera_4_1.jpg
<https://www.google.pl/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fwww.cieszyn.pl%2Findex.php%3Fp%3DarticlesShow%26iArticle%3D10946&psig=AOvVaw0BvRe8iSjAuWqedHRbWFMY&ust=1582098488280000&source=images&cd=vfe&ved=0CAIQjRxfFwoTCMDFnCXP2ucCFQAAAAAdAAAAABAE>

**POWIATOWA STACJA
SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W CIESZYNIE
ul. Liburnia 2a
43-400 Cieszyn,
+48 33 479-40-80
psse.cieszyn@pis.gov.pl**

